

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Студентки 5 курсу, 3 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

Шутенко Анастасії
Володимирівни

(підпис студента)

Науковий керівник
кандидат наук з державного
управління

Мірко Наталія
Вікторівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
кандидат наук з державного
управління

Динник
Ірина Петрівна

(підпис гаранта)

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«30» грудня 2022 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу студентіві Шутенко Анастасії Володимирівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Публічне управління розвитком регіону»

Затверджена наказом ректора від «14» грудня 2022 р. № 3416

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 01.02.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою дослідження є аналіз та узагальнення публічного управління розвитком регіону на матеріалах Державного агентства з розвитку туризму, м. Київ, зокрема визначення їх компонентної структури, територіальної диференціації та напрямків використання в туристичній галузі господарства.

Об'єктом дослідження є процес реалізації державної регіональної політики.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та прикладні засади механізму формування та реалізації державної регіональної політики у контексті вдосконалення публічного управління розвитком регіону на матеріалах Державного агентства з розвитку туризму, м. Київ.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

1.1. Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності Київської області

1.2. Державна підтримка розвитку регіонального туризму в Україні

РОЗДІЛ II. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Кластерний підхід до стимулювання розвитку туристичної галузі регіону

2.2. Маркетингова стратегія просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 10.01.2023	10.01.2023
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.01.2023	20.01.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 27.01.2023	27.01.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.02.2023	01.02.2023
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	01-02. 06.2023	01-02. 06.2023
8	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.02.2023	До 10.02.2023
9	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

Мірко Наталія Вікторівна

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Динник І.П.

Завдання прийняв до виконання студент Шутенко Анастасія

Володимирівна (прізвище, ініціали, підпис)

Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Випускна кваліфікаційна робота написана на актуальну тему. Нині відбувається зміна парадигм регіонального економічного розвитку і регіональної політики, здійснюється пошук шляхів підвищення ефективності управління територіальним розвитком, нових форм, методів і механізмів участі регіональних органів влади в управлінні територією.

В випускній кваліфікаційній роботі проведено аналіз проблем реалізації державної регіональної політики. Узагальнено інституційне забезпечення формування та реалізації публічного управління розвитком Київського регіону. Запропоновано шляхи удосконалення механізму реалізації державної регіональної політики.

Випускна кваліфікаційна робота має досить логічну структуру та відповідає вимогам оформлення. Загалом позитивно оцінюючи випускну кваліфікаційну роботу хочу звернути увагу на основні недоліки: в роботі варто було б проаналізувати механізм публічного управління розвитку столичного регіону.

Робота написана на достатньому науковому рівні.

Вважаю, що випускна кваліфікаційна робота заслуговує позитивної оцінки, а її автор на присвоєння ступеня бакалавр зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна _____

(підпис, дата)

Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П. _____

(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

(підпис)

«01» лютого 2023 р.

ЗМІСТ

2

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	6
1.1. Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності Київської області.....	6
1.2. Державна підтримка розвитку регіонального туризму в Україні.....	9
РОЗДІЛ II. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	12
2.1. Кластерний підхід до стимулювання розвитку туристичної галузі регіону	12
2.2. Маркетингова стратегія просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області	30
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ.....	56

SCIENTIA DIFFICILIS SED FRUCTUOSA

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах необхідності забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку Київської області особливо актуальними є питання розробки та реалізації рекреаційного потенціалу області, враховуючи особливості розвитку окремої території, з мінімізацією ризиків, загроз та слабких сторін в їх економічному розвитку. Необхідними умовами впровадження стратегічних планів – є оптимальний перерозподіл ресурсів та максимальне використання сильних сторін розвитку території. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю оцінки ефективності публічного управління розвитком регіону для досягнення цілей стратегічного розвитку територій. Розвиток рекреації та туризму сприяє рекреації та оздоровленню нації, покращенню якості життя. Діяльність, пов'язана з розвитком рекреації та туризму, повністю відповідає цілям ефективного використання природних ресурсів у рамках концепції сталого розвитку території. Вони мають суттєві переваги перед ресурсомісткими галузями економіки та характеризуються відсутністю прямого використання природних багатств, коротким терміном окупності, створеними робочими місцями, збільшенням регіональних доходів, розвитком інфраструктури, благоустроєм тощо.

Дослідженням питань розвитку публічного управління розвитком регіону проведено на матеріалах Державного агентства з розвитку туризму, м. Київ.

Дослідженням питань управління розвитком регіону займалися такі науковці як: Варналій З. С., Воловик Л. М., Горин Г. В., Гуменюк В. В., Дашук Ю. Є., Єрко І. В., Ковтуник І. І. Любіцева О. О., Мезенцев К. В., Морозов О. В., Немець К. А., Потішняк О. М., Роїк О. Р., Шаблій О. І. та інші. Автори відзначають, що динамічний розвиток туризму в Київській області призвів до необхідності переоцінки наявних ресурсів існуючих туристичних регіонів і виявлення можливостей розвитку нових регіонів з високим потенціалом. Аналіз опрацьованої літератури свідчить про те, що проблема оцінки

ресурсно-рекреаційного потенціалу для цілей територіального планування недостатньо досліджена. Оцінка окремих складових туристично-рекреаційного потенціалу пов'язана з певними труднощами, оскільки дослідники часто використовують суб'єктивні методи оцінки. Тому тема оцінки публічного управління розвитком регіону є актуальною та потребує подальшого дослідження.

Метою дослідження є аналіз та узагальнення публічного управління розвитком регіону на матеріалах Державного агентства з розвитку туризму, м. Київ, зокрема визначення їх компонентної структури, територіальної диференціації та напрямків використання в туристичній галузі господарства.

Для досягнення мети поставлені такі **завдання**:

- дослідити сучасний стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності Київського регіону;
- провести дослідження державної підтримки розвитку регіонального туризму в Україні;
- обґрунтувати кластерний підхід до стимулювання розвитку туристичної галузі регіону;
- розробити маркетингову стратегію просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області.

Об'єктом дослідження є процес реалізації державної регіональної політики.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та прикладні засади механізму формування та реалізації державної регіональної політики у контексті вдосконалення публічного управління розвитком регіону на матеріалах Державного агентства з розвитку туризму, м. Київ.

Методи дослідження: методи діалектичної та формальної логіки, історичний; метод порівняльного аналізу та синтезу; систематизації; абстрактно-логічний метод; статистичні методи; графічний і табличний методи.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених щодо обґрунтування особливостей теоретичних інструментів оцінки публічного управління розвитком регіону на матеріалах Державного агентства з розвитку туризму, м. Київ та їх використання на практиці, законодавчі акти, методичні і нормативні матеріали практичного характеру.

Структура роботи. Основний текст роботи становить 55 сторінок, в т.ч. 26 таблиць, 14 рисунків. Список використаних джерел містить 50 найменувань, викладених на 5 сторінках. Робота містить 2 додатки, викладених на 2 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

1.1. Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності Київської області

Київська область – область на півночі України, розташована в басейні середньої течії Дніпра, більшою частиною на Правобережжі. На сході межує з Чернігівською і Полтавською, на південному-сході та півдні з Черкаською, на південному-заході – з Вінницькою, на заході – з Житомирською областями, на півночі – з Гомельською областю Білорусі. Київська область є одним з найбільших регіонів України, у центрі якого знаходиться головне місто та столиця країни – місто Київ – політичний, культурний та діловий центр країни [47]. Сам Київ же адміністративно до Київської області не входить, але досить тісно зв'язаний комерційно та соціально з Київською областю (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Соціально-економічні показники території Київської області

Площа	Райони	Міста обласного значення	Міста районного значення	Селища міського типу	Сільські ради	Сільські населенні пункти
28,1 тис. кв. км (4,7% площі країни)	25	13	13	30	605	1126

Джерело: узагальнено автором [47].

Згідно Екологічного паспорту Київської області [47] за 2021 рік, головними чинниками забруднення повітря DESTИНАЦІЙ області, які представлені на рис. 1.1. Варто відзначити, що найвагоміший відсоток (50%) припадає на долю транзитного автотранспорту, 30% – газоочисне обладнання, де такі найбільш шкідливі речовини як вуглець, фенол, азот тощо – викидаються без очищення; 20% – високотоксичні викиди. Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря в Київській області, є Трипільська ТЕС

ПАТ Центренерго, викиди якої склали понад 48% від викидів стаціонарних джерел області [47]. У 2021 р. загальний рівень забруднення атмосферного повітря за індексом забруднення атмосфери (ІЗА) у таких містах як, Бровари, Біла Церква, Українка визнаний низьким [47].

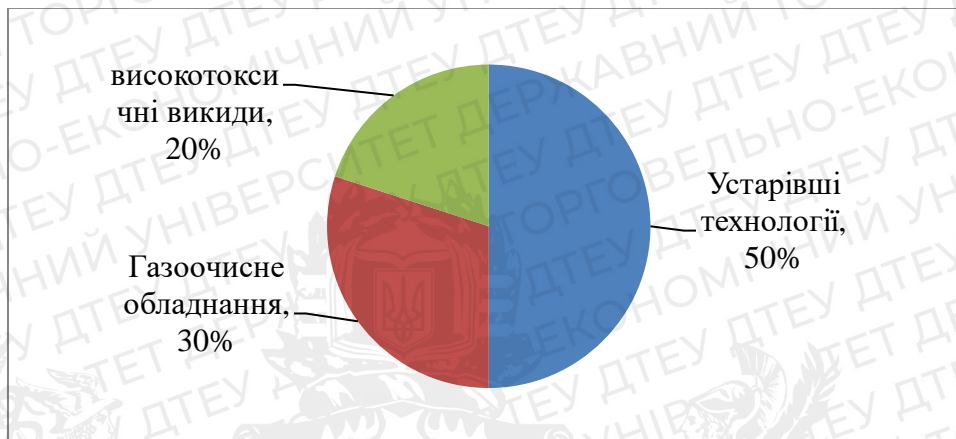

Рис. 1.1. Головні чинники забруднення повітря DESTИНАЦІЙ Київської області

Джерело: узагальнено автором [47].

Окремо декілька слів треба сказати про водопостачання та якість питної води DESTИНАЦІЙ.

Екологічний паспорт Київської області станом на 2021 рік виділяє головні проблеми природних вод на території DESTИНАЦІЙ:

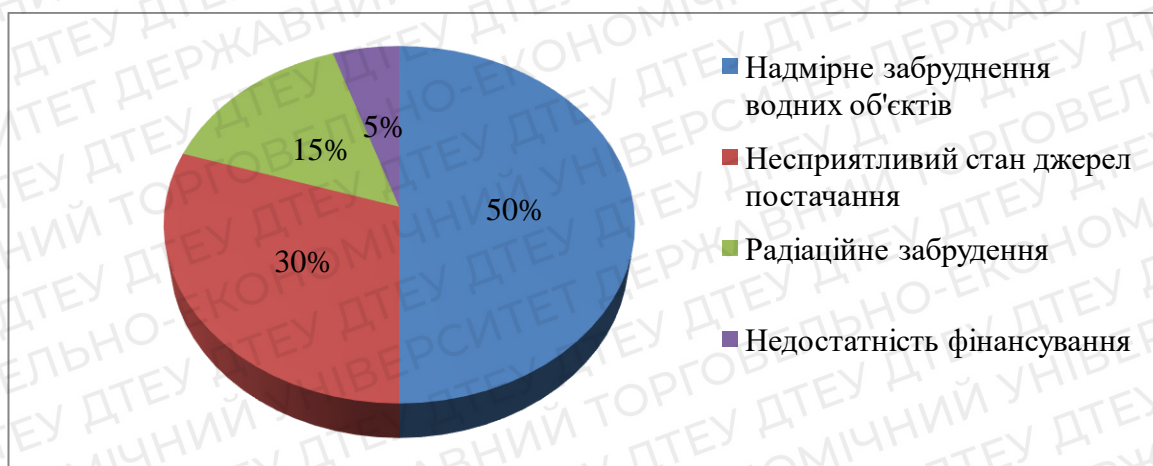

Рис. 1.2. Найбільш вагомi проблеми природних вод на території DESTИНАЦІЙ Київської області

Джерело: узагальнено автором [47].

Якість питної води з роками погіршується, за мікробіологічними даними останніх років: 2021 рік – 3, 19%, у 2021 – 4, 4%. Але за запасами водних ресурсів дестинації нараховують задовільний вміст поверхневих і підземних водних ресурсів: у маловодний рік 90% забезпеченості на 1 км² тут припадає 985,5 тис. м³ загальних і 23,4 тис. м³ місцевих поверхневих водних ресурсів, а на одного мешканця – 5,48 і 0,16 тис. м³. Водозабезпеченість території і населення загальними водними ресурсами майже в 5-10 раз більші і місцевими в 1,2-2,3 рази менші, ніж у середньому по Україні (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Рейтинг екологічного потенціалу Київської області за 2021 рік

Витрати на охорону та природні ресурси		Утилізація відходів		Сумарний обсяг відходів		Викиди забруднюючих речовин		Відтворено лісів	
4217889,5 тис. грн.	2	97,7 тис. т	3	40402,7 тис. т	3	246,2 тис. т	3	3.0 тис. га	7

Джерело: узагальнено автором [47].

Кліматичні ресурси можна охарактеризувати достатньо м'яким, помірно континентальним кліматом, теплим літом та сніжною, але не суровою зимою. Безморозний період налічує 150-165 днів. Середня температура січня -5° , липня $+18,5^{\circ}$. Середня кількість опадів в рік – 550 мм. На півночі – 600 мм, на півдні – 500 мм. Такі кліматичні показники дають змогу насолоджуватися як літнім, так і зимовим відпочинком на території дестинацій Київської області.

Отже, Київська область має досить потужний природний рекреаційний потенціал для розвитку рекреаційної діяльності і туризму. Рекреаційні ресурси зосереджені практично на всіх категоріях земель за основним цільовим призначенням.

1.2. Державна підтримка розвитку регіонального туризму в Україні

Постійний розвиток і трансформація функцій управлінських органів та політичних організацій обумовлює потребу в удосконаленні їх структури, зокрема і територіальної, з метою оптимізації цієї діяльності, приведення політичної системи у відповідність до суспільних потреб і міжнародних стандартів. Прийняття рішень щодо удосконалення територіальної організації політичної системи має ґрунтуватись на наукових дослідженнях, зокрема й географічних, умов, чинників, сучасного стану і тенденцій та можливих сценаріїв розвитку політичної системи [19, с. 59]. Це потребує застосування наукових методів для опрацювання великих обсягів просторово координованої інформації, використання системи картографічних методів, які надають широкі можливості для просторового аналізу [14, с. 113].

Умови життя людини, що пов'язані з її трудовою активністю, інтелектуальні навантаження – всі ці фактори викликають фізичну та психологічну втому, стрес. Тому й зростає потреба у використанні так званих рекреаційних ресурсів. Рекреаційні ресурси є важливою складовою природного потенціалу, їх роль у формуванні сучасного природокористування постійно зростає. Залучення рекреаційних ресурсів до процесу рекреаційної діяльності може бути різноманітним по характеру: сприйматися нашим зором (пейзаж, об'єкти екскурсії), використовуватися непрямо – безпосередньо в процесі рекреації.

Для багатьох регіонів рекреаційний потенціал є головним джерелом стійкого територіального розвитку. Особливе значення він набуває в процесі розвитку дотаційних регіонів. Багато в чому це обумовлено тим, що, з одного боку, регіон виступає в якості цільового комплексного ресурсу для сталого функціонування і розвитку регіонального туризму в Україні, а з іншого – індустрія оздоровлення, володіючи мультиплікативний ефект, здатна створити передумови для сталого розвитку регіону через рішення його соціально-економічних і екологічних проблем. У той же час, сформовані підходи до

забезпечення розвитку регіонального туризму в Україні не розглядають його як елемент цілісної відкритої системи сталого регіонального розвитку, що не тільки не дозволяє вирішити весь комплекс проблем, що виникають в процесі переходу до подібного розвитку, але і здатне породити негативні тенденції, призводять до нестійкості регіонального розвитку [49, с. 326].

Торкаючись ролі регіонального туризму в Україні у формуванні основ територіального сталого розвитку, зазначимо, що поняття «сталий розвиток», як зазначає Г. М. Тарасюк, являє собою синтез ідеї змін і ідеї стійкості, висловлюючи реальні діалектичні протиріччя, а також тенденцію до їх гармонізації [32, с. 128].

Онтологічний характер даних протиріч визначається тим, що відбуваються зміни мають певні рамки, що визначаються тим, що дані зміни небезпечні, якщо вони виходять за межі стійкості соціальних і природних систем [6, с. 112].

Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ) є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику в галузі туризму та курортів України. У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні Указом Президента від 24 лютого 2022 року №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», запровадженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року №2102-ІХ та з метою забезпечення персональних даних, доступ обмежено на період воєнного стану в Україні.

Згідно даних ДАРТ, варто відзначити, що 38% українців у віці 15-70 років подорожують Україною, найчастіше такі мандрівки з туристичною метою трапляються раз на рік. Жінки та чоловіки рівною мірою залучені до внутрішнього туризму, в той час як вік українців суттєво впливає і на залученість до туризму, і на кількість туристичних мандрівок. Найбільш активно подорожують жителі України у віці від 15 до 44 років, далі з віком туристична активність зменшується.

На туристичну активність істотно впливає тип населеного пункту, де проживають українці. Частіше подорожують міські жителі, при цьому дещо частіше – мешканці великих міст (обласних центрів). Показники туристичної активності в різних регіонах України не мають великих розбіжностей. Певною мірою активніше подорожують жителі Сходу і Заходу України, дещо менше – жителі південних і центральних областей.

Абсолютна більшість жителів різних регіонів називають основною метою своїх подорожей – відпустки, дозвілля та відпочинок. Найбільша частка таких відповідей серед усіх регіонів у Києві, що пов'язано з порівняно кращим матеріальним станом респондентів-киян. Загалом не тільки в Києві, а в обласних центрах дещо частіше називали метою подорожей Україною в цілому відпустки, дозвілля та відпочинок. Це так само можна пояснити кращим матеріальним станом жителів великих міст, обласних центрів, порівняно з невеликими містами або селами.

Таким чином, кажучи про внутрішні можливості рекреаційної території, перш за все, слід мати на увазі наявність у неї сукупності специфічних ресурсів, які, перетворюючись на діючі фактори процесу сталого розвитку, набувають нову системну якість, стаючи джерелами конкурентних переваг. В умовах сучасної постіндустріальної економіки така властивість набувають більшою мірою ресурси нематеріальні, до яких і належить більшість рекреаційних ресурсів.

Отже, сукупність рекреаційних ресурсів та інструментів, знань і навичок по їх перетворенню з використанням інноваційних підходів формує рекреаційний потенціал конкретної території, що є основою її сталого розвитку регіонального туризму в Україні.

РОЗДІЛ II. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Кластерний підхід до стимулювання розвитку туристичної галузі регіону

Проведемо кластерний аналіз стимулювання розвитку туристичної галузі Київської області за щільністю рекреації. Слід зазначити, що туристично-рекреаційний потенціал Київської області характерний для земель всіх категорій, проте найвигідніше для рекреації підходять землі водного призначення, лісогосподарського, історично-культурного, туристично-рекреаційного, оздоровчого категорій. Розглянемо більш подрібноше.

1. Землі рекреаційного призначення. У Київській області нараховується 1,3000 га. земель рекреаційного призначення, та 5 об'єктів за рекреаційним призначенням на площі 0,8000 га. Основну цільову групу земель рекреаційного призначення складають чотири категорії:

Таблиця 2.1

Категорії земель рекреаційного призначення у Київській області [47]

Категорія 1	Категорія 2	Категорія 3	Категорія 4
Рекреаційні установи	Оздоровчі установи	Спортивні установи	Установи комунального обслуговування
935, 6 га	55, 6 га	47, 2 га	16, 7 га

Джерело: узагальнено автором [47].

Згідно Земельного кодексу України та статі 50-52, землі рекреаційного призначення складають землі для організації туризму, відпочинку, та різноманітних спортивних змагань населення; а також землі зелених зон, земельна місцевість, використана для пансіонатів, будинків відпочинку, туристичних таборів тощо.

Землі рекреаційного призначення на території Київської області поділені вкрай нерівномірно, наведемо коротку характеристику по районах та містам області:

Таблиця 2.2

Землі рекреаційного призначення на території Київської області

Вишгородський район	605, 20 га = 20% від загальної площі
Обухівський район	507, 42 га = 7, 91% від загальної площі
Бориспільський район	240, 80 га = 8, 10% від загальної площі
Місто Ірпінь	415, 45 га = 15% від загальної площі
Міста: Біла Церква, Бориспіль, Славутич, Васильків	Повністю відсутні

Джерело: узагальнено автором [47].

На жаль, за рівнем насиченості туристично-рекреаційного потенціалу, Київська область займає невисокі позиції зрівнюючи її з іншими областями України. А саме – 6,190 на 1000 км² або 0,096 на 1 тис. мешканців, проте за рівнем насиченості земель рекреаційного призначення показники 1,425 та 0,021 відповідно. Не дивлячись на невисокі показники, дестинації Київської області мають непоганий потенціал і можуть вважатися досить важливим туристично-рекреаційним регіоном. Більш детально зобразимо це на графіку (рис 2.1).

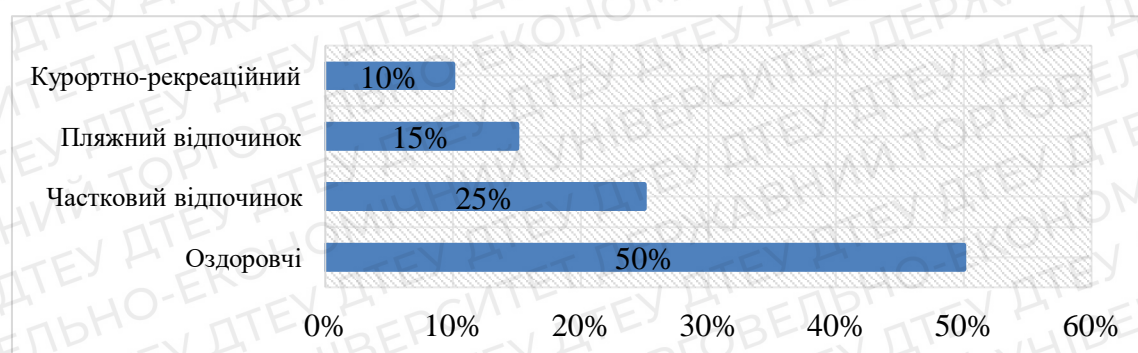

Рис. 2.1. Показники природно-рекреаційного потенціалу Київської області

Джерело: узагальнено автором [47]

Узагальнимо ресурсно-рекреаційний рейтинг Київської області (по балах):

Таблиця 2.3

Ресурсно-рекреаційний рейтинг Київської області (по балах)

Суспільно-географічний	Природний	Природно-антропогенний	Архітектурно-історичний	Інфраструктурний	Біосоціальний	Подієвий	Сума	Заг.бал
4	1	2	5	3	5	5	25	4

Джерело: узагальнено автором [47].

2. Землі оздоровчого призначення. Київська область нараховує близько 0, 2 тис. га земель даної групи, з них – 5 об'єктів цієї групи займають площу 0, 1 тис. га. Відобразимо в таблиці основну цільову групу земель оздоровчого призначення (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Цільова група земель оздоровчого призначення в Київській області

Категорія 1	Категорія 2	Категорія 3	Категорія 4
Водогосподарські організації	Оздоровчі підприємства	Рекреаційні організації	Спортивні установи
190, 3 га	115, 3 га	14, 4 га	1, 5 га

Джерело: узагальнено автором [47].

Санаторних організацій на території Київської області – 45. Деякі з них відобразимо на рис. 2.2. Сумарна місткість організацій санаторно-курортного лікування представлена 10, 1 тис. місцями, з площею – 372, 7 га. Сумарна місткість установ відпочинку представлена 15, 0 тис. місцями.

Завдяки досить сприятливим курортним умовам, м'якому клімату, мінеральним водам, котрі виведені на поверхню шляхом буріння, Київську область можна вважати важливим туристично-рекреаційним регіоном. Серед курортів особливо значення мають такі міста, як: Біла Церква, Боярка, Конча-Заспа, Буча, Пуща-Водиця, Святошино, Миронівка, Лютіж, Клавдієво-Тарасове. Деякі курортні міста охарактеризуємо більш детально.

Рис. 2.2. Основні показники щодо санаторних закладів Київської області

Джерело: узагальнено автором [48]

Перш за все відмітимо місто Ірпінь, котре позиціонується «Містом здоров'я», має значну мережу закладів охорони здоров'я, декілька десятків санаторіїв та таборів. Система охорони здоров'я функціонує досить успішно та динамічно розвивається. Як показують статистичні дані, за останні п'ять років, рівень народжуваності у місті збільшився, рівень смертності зменшився, а рівень захворюваності знизився на 10%. За останні п'ять років по показникам, Ірпінь став одним з найуспішніших міст-оздоровниць Київської області, завдяки:

1. В місті збудовано 4 новітні медичні установи з сучасним обладнанням;
2. Проводиться оновлення матеріально-технічних баз багатьох відділень;
3. Налагоджена система скарг та пропозицій;
4. Почато функціонування Гарячої лінії;
5. Проводяться зустрічі та консультації з визначними зарубіжними та вітчизняними фахівцями медичної сфери;

6. Підвищення кваліфікації лікарів в європейських країнах.

В Ірпені функціонують 12 лікувальних установ, котрі надають громадянам сучасне, якісне та комплексне лікування. Особлива увага фокусується на профілактиці захворювань, тому також створено Антигіпертензивний та Мамологічні центри, проводиться популяризація здорового способу життя.

Важливо відмітити – у 2019 році було відкрито дитячо-юнацький клуб «Дивосвіт» – для людей з обмеженими можливостями. На даний момент це перша та єдина комунальна установа даного спрямування у всій Київській області. Клуб безкоштовний, в ньому функціонують масажисти, психологи, організуються творчі заняття, різноманітні проекти. Крім цього, тут працює сучасна сенсорна кімната, в якій є: світлодинамічні пристрої, світлодіодні пісочниці для арт-терапії, сухий басейн, бульбашкова колонна [47].

Тепер розглянемо місто Біла Церква. На рис. 2.3 бачимо санаторну базу Білої Церкви, котра славиться кліматичним та бальнеологічним курортом.

Рис. 2.3. Санаторно-медична база Білої Церкви

Джерело: узагальнено автором [47]

З 1984 року у місті працює достатньо відомий не тільки в Україні, а і за її межами санаторій-профілакторій «Діброва», котрий знаходиться навпроти

парку «Александрія» поруч з дубовим лісом. Зручна локація, 6 поверхів, 280 місць, є автомобільна стоянка. Особливо відмітити – природні радонові води, котрі є візитною карточною санаторію. У санаторії є три радонові свердловини з концентрацією радона 150-200 еман. Головний діючий фактор радону – альфа-випромінювання, котрий має чимало лікувальних властивостей і успішно діє у лікуванні периферичної нервової системи, опорно-рухового апарату, судинних та деяких захворювань шкіри, а також ускладнень після опіків [47].

Природно-лікувальна характеристика санаторію-профілакторію «Діброва»:

Таблиця 2.5

Природно-лікувальна характеристика санаторію-профілакторію «Діброва»

Послуги	Методи лікування (Програми)
Теплолікування	Програма «Антистрес»
Водолікування(апелсиново-перлинні, радонові, морські, шалфейні, хвойні, хвойні-перлинні, йодобромні ванни) тощо	Програма «Відновлення»
Гідропатичні процедури: циркулярний душ, душ Шарко, ванна гейзер, підводний душ-масаж)	Програма «Релаксація»
Фітокімнати (фіточаї, питні бішофіти)	Програма «Антицелюліт»
Масажні послуги	Програма «Здоров'я в санаторії»
Спортивні кабінети та лікувальна фізкультура тощо.	Програма «Вітамінізація»

Джерело: узагальнено автором [47].

Також варто відмітити Білоцерківській військовий шпиталь – заклад охорони здоров'я Міністерства оборони України, котрий вважається одним з найголовніших військово-медичних закладів нашої країни, а також є одним з найвагоміших підрозділів військової медицини. У Білоцерківському військовому шпиталю нараховується близько 100 медичних працівників, з них 37 лікарів (вищої категорії – 9, першої категорії – 18, другої категорії – 4) [47].

Наступним охарактеризуємо селище міського типу Ворзель, котре є адміністративним анклавом Ірпеня. Ворзель став відомим через сприятливі

природно-кліматичні умови, та позиціонується в першу чергу оздоровчою місцевістю. Чимало відомих академіків (таких як М.Д. Стражеско, Б.М. Маньковський, професор Ф.Г. Яновський та інші) проводили дослідження та аналізували результати людей з серцевими та нервовими захворюваннями, а після позитивних результатів, згодом називали Ворзель українським Кисловодськом. Саме цей факт сприяв позитивній славі цього місця як кліматичного курорту. На рис. 2.4 можемо спостерігати лікувально-діагностичну базу санаторіїв.

Рис. 2.4. Лікувально-діагностична база санаторіїв курорту Ворзель

Джерело: узагальнено автором [47].

На даний момент у Ворзелі нараховується 12 оздоровчих установ. Найвідоміші з них зобразимо нижче на рис. 2.5, а більш детальніше описання наведено в Додатку А.

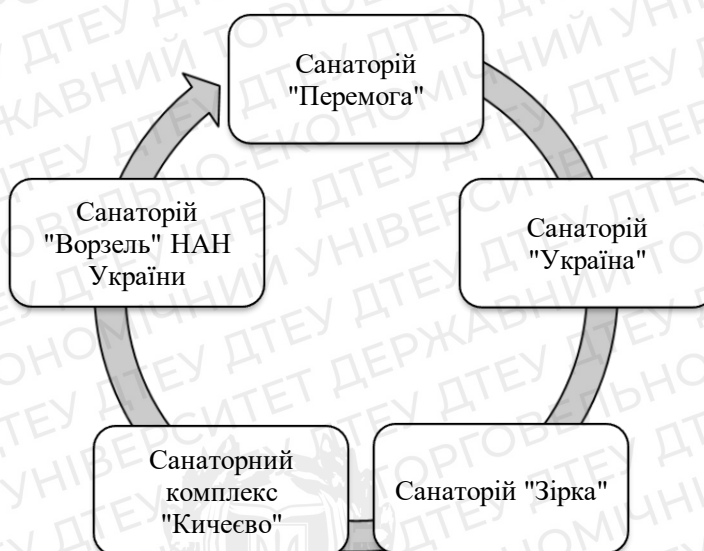

Рис. 2.5. Функціонуючі лікувальні комплекси Ворзеля

Джерело: узагальнено автором [47].

Ще одне місто, котре заслуговує уваги – місто Боярка, яке давно вже позиціонується кліматичним курортом завдяки м'якому клімату, лісовому повітрю та вигідній лісостеповій локації. В місті знаходиться чимало курортно-оздоровчих установ, лікувальних закладів, санаторіїв (рис. 2.6).

Близько 40 організацій загальнодержавного та районного значення.

Рис. 2.6. Курортно-лікувальні установи міста Боярка

Джерело: узагальнено автором [47].

Особливо відмітимо Києво-Святошинський центр соціально-психологічної реабілітації мешканців, який направлений на перемогу наслідків подолання від Чорнобильської катастрофи. Функціонує вже 18 років з допомогою Чорнобильської програми ООН. А також – дитячий санаторій «Барвінок», котрий в першу чергу направлений на лікування туберкульозу дітей віком від 7 до 17 років. Завдяки тому, що санаторій знаходиться в надзвичайно живописній зоні, серед великого лісового масиву, оточений хвойними деревами, чудовими ландшафтними умовами, м'яким та помірним мікрокліматом, де повітря насичене фітонцидами, ефірно-ароматичними речовинами, котрі сприяють активному лікуванню, це місце стає все більш відомим та сприятливим для лікування. Крім цього, тут функціонує масажне лікування, дієтотерапія, кліматотерапія тощо.

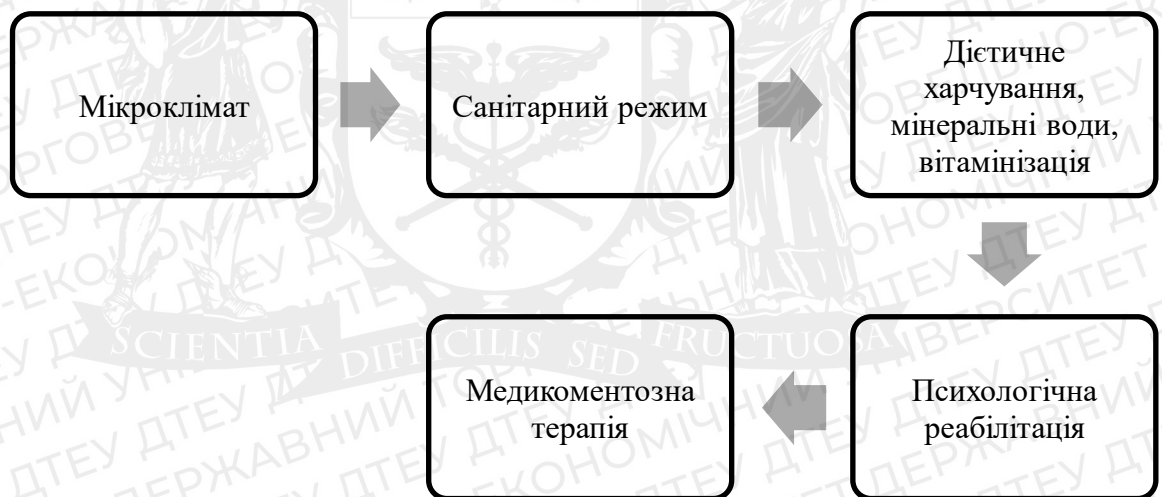

Рис. 2.7. Фактори оздоровчо-санаторного періоду лікування в санаторію «Барвінок»

Джерело: узагальнено автором [47].

3. Землі водного призначення. Київська область налічує приблизно 224, тис. га земель даної категорії. Основна категорія земель підлягає користуванню інших установ – приблизно 60, 1 тис. га, землі загального користування = 95, 9 тис. га, землі запасу = 38, 0 тис. га. [47] В табл. 2.6 відобразимо основну цільову групу земель водного призначення.

Таблиця 2.6

**Основна цільова група земель водного призначення в
Київській області**

Категорія 1	Категорія 2	Категорія 3	Категорія 4
Організації природоохоронного фонду	Водогосподарського фонду	Лісогосподарського фонду	Сільськогосподарські заклади
6, 5 тис. га	3, 5 тис. га	3, 0 тис. га	14, 1 тис. га

Джерело: узагальнено автором [47].

Найголовнішим фактором для успішної рекреаційної діяльності є установа пляжних зон на землях водного фонду.

4. Землі лісогосподарського фонду. Згідно Земельного кодексу України та статті 55 до складу земель лісогосподарського призначення належать землі, вкриті лісовою рослинністю та не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства [47]. Київська область нараховує 645, 2 тис. га земель лісогосподарського фонду. Цільова група земель даної групи зображена в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Цільова група земель лісогосподарського фонду в Київській
області**

Категорія 1	Категорія 2	Категорія 3	Категорія 4
Лісогосподарські організації	Інші установи	Землі загального користування	Землі запасу
407, 3 тис. га	130, 5 тис. га	52, 1 тис. га	53, 6 тис. га

Джерело: узагальнено автором [47].

Київська область багата на соснові, сосново-дубові, дубові, вільхові, осикові ліси; чагарники, луки, степи, в межах яких проростає береза, клен, липа, бруслина, ліщина, шавлія тощо. Головна функція лісових посадок Київської області – екологічна – водоохоронна, рекреаційна [47].

Для успішного рекреаційного використання земель даної групи, потрібно комплексно проаналізувати рекреаційний потенціал лісових посадок,

завдяки чому можна буде набагато покращити якість лісів та сформувати максимально необхідну обстановку для відпочинку мешканців та туристів.

5. Землі громадської та житлової забудови. Згідно Земельного кодексу України та статті 38 до земель даної групи відносяться земельні ділянки в межах населених пунктів, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування [47]. Київська область охоплює 178, 1 тис. га земель даної групи. Найголовніші землі для рекреаційного призначення – це землі зелених зон та насаджень населених пунктів, тому що саме вони являються так званим каталізатором установи рекреаційної території та відпочинку туристів. Для успішного рекреаційного використання земель громадської та житлової забудови, необхідно залучити інвесторів, проаналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій, сформувати необхідну інфраструктуру, а також створити проект для виявлення меж територій, котрі можуть використовуватися за рекреаційним призначенням.

6. Землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Згідно земельного кодексу України та статті 43-46 до земель даного фонду відносяться ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду [47].

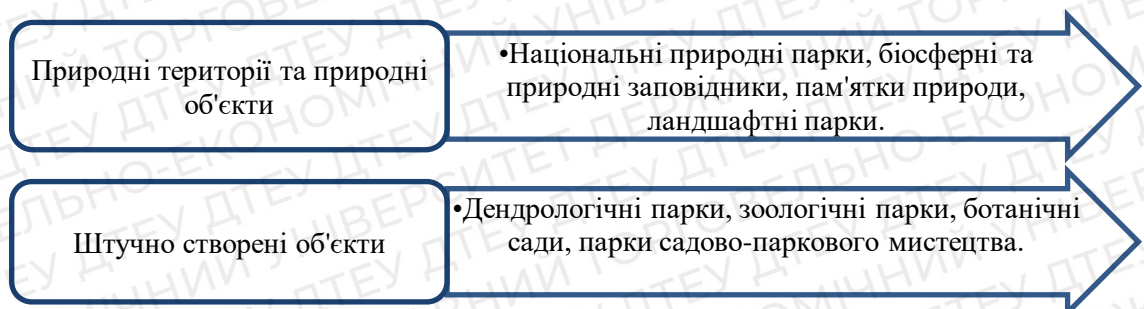

Рис. 2.8. Складові земель природно-заповідного фонду

Джерело: узагальнено автором [47].

Київська область нараховує 29,0 тис. га земель даної групи. Цільові категорії земель зобразимо в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Цільові категорії земель природно-заповідного фонду в Київській області

Категорія 1	Категорія 2	Категорія 3	Категорія 4	Категорія 5
Лісогосподарські установи	Сільськогосподарські установи	Природоохоронні організації	Оздоровчі установи	Рекреаційні установи
18, 3 тис. га	2, 1 тис. га	425, 5 га	61, 1 га	71, 7 га

Джерело: узагальнено автором [47].

Також землі запасу складають 5,5 тис. га, а землі за загальним користуванням – 1,7 тис. га [47]. Природно-заповідний фонд Київської області складається з 190 територій та об'єктів, на площі – 308434,62 га. Звичайно, весь природно-заповідний фонд destinations Київської області перерахувати неможливо, зобразимо найвизначніші об'єкти та території в Додатку Б.

Наявні туристичні ресурси на території destinations Київської області місцевого значення [47]:

Таблиця 2.9

Наявні туристичні ресурси на території destinations Київської області місцевого значення

Райони Київської області	Наявні туристичні destinations
1	2
Баришівський район	Бакумівський заказник, заказник «Дубина», «Подільський», «Борщівський», пам'ятка природи «Вибла могила», парк садово-паркового мистецтва «Альта»
Білоцерківський район	Заповідне урочище «Малишки», пам'ятка природи «Щербаки», парк садово-паркового мистецтва «Томирівський»
Богуславський район	Заповідне урочище «Турчино», пам'ятка природи «Медвин дуб» та «Відслонення богуславських гранітів», ландшафтний парк «Богуславль»
Бориспільський район	Заказники «Болото Біле», «Процівський», «Бориспільські острови», «Кілов-Рудяків», «Нечаївщина», урочище «В'язове», парк садово-паркового мистецтва «Сулимівський», пам'ятка природи «Катеринин дуб»
Бородянський район	Заказники «Бурковиця», «Сторожівці», пам'ятки природи «Дуби», «Дубові насадження», «Смерека», «Соснові насадження», «Сосново-дубові насадження»

1	2
Васильківський район	Заказники «Васильківські Карпати», «Ковалівський Яр», «Невідомщина», «Омелькова гора»
Вишгородський район	Заказники «Глибокий ліс», «Дмитрівський», «Лісовичі», «Любимевський», «Чернинський»
Ірпінь	Заказники «Криничка», «Ворзельський», «Дуб Прадуб», «Гюльпанове дерево»
Переяслав-Хмельницький район	Пам'ятка природи «Два товариша», «Три брати», «Урочище гірка», «Криниця Св. Георгія», «Дніпрово-Яненковий вал»
Фастівський район	Заказники «Кожанська балка», «Урочище Кончаки», парк садово-паркового мистецтва «Молодіжний», «Фастівський»

Джерело: узагальнено автором [47].

Наявні туристичні ресурси DESTИНАЦІЙ Київської області загальнодержавного значення [47]:

Таблиця 2.10

Наявні туристичні ресурси DESTИНАЦІЙ Київської області загальнодержавного значення

Райони Київської області	Наявні туристичні DESTИНАЦІЇ
Бориспільський район	Ландшафтний заказник «Хутір Чубинського»
Білоцерківський район	Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України
Васильківський район	Дзвінківський заказник
Вишгородський район	Дніпровсько-державний заказник, Журавлиний заказник
Бородянський район	Урочище «Бабка»
Поліський район	Іллінський заказник, Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник
Місто Кагарлик	Кагарлицький парк
Обухівський район	Заказник «Козинський», лісовий заказник «Стугна»
Місто Тетіїв	Пам'ятка природи «Круглик»
Кагарлицький район	Ржищівський заказник загальнодержавного значення
Переяслав-Хмельницький район	Білозерський національний природний парк, Ташанський парк
Смт Згурівка	Згурівський дендропарк, заказник «Болото Перевід»
Фастівський район	Урочище «Унава»
Яготинський район	Усівський заказник

Джерело: узагальнено автором [47].

Для успішного використання земель природно-заповідного фонду, потрібно вирішити низку даних питань:

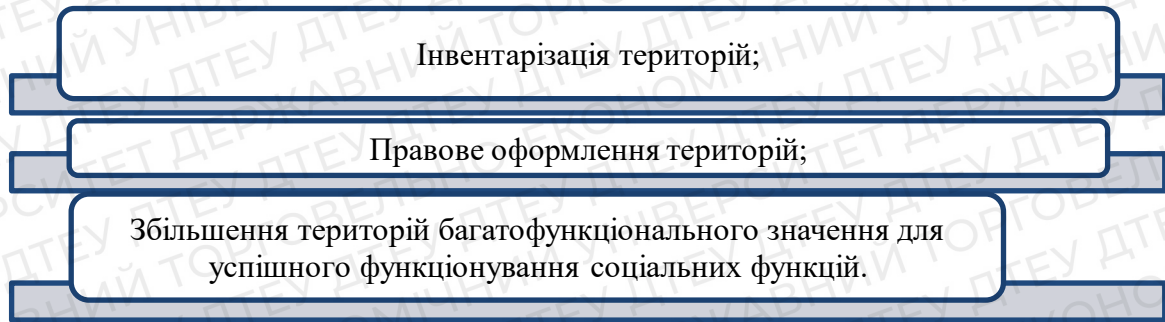

Рис. 2.9. Питання, які доцільно вирішити для успішного використання земель природно-заповідного фонду в Київській області

Джерело: узагальнено автором [47].

7. Землі історико-культурного призначення. Згідно Земельного кодексу України та статті 53, 54, до земель даної категорії належать землі на території яких розташовані:

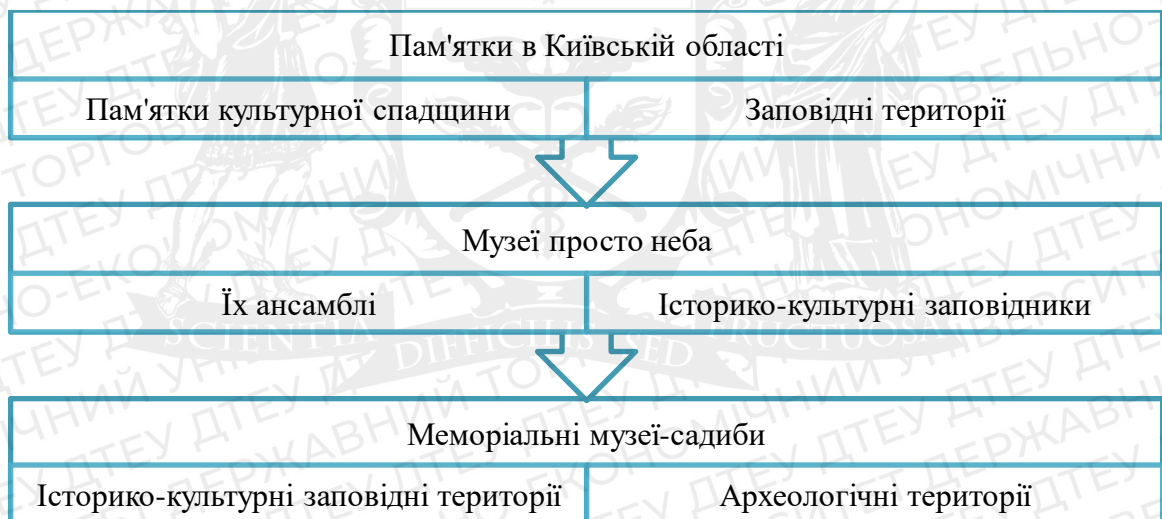

Рис. 2.10. Склад історико-культурних земель

Джерело: узагальнено автором [47].

Київська область нараховує 1,1 тис. га земель історико-культурного фонду, крім цього окремо сім об'єктів історико-культурного призначення площею 0,3 тис. га. Цільові категорії земель історико-культурного призначення зобразимо в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Цільові категорії земель історико-культурного призначення в Київській області

Категорія 1	Категорія 2	Категорія 3	Категорія 4	Категорія 5	Категорія 6	Категорія 7
Лісогосподарські установи	Сільськогосподарські установи	Селянські господарства особистого призначення	Культурно-просвітницькі установи	Історико-культурні заклади	Землі запасу	Землі загального користування
477 га	150, 7 га	80, 3 га	17, 3 га	42, 1 га	263, 7 га	90, 3 га

Джерело: узагальнено автором [47].

На території Київської області знаходиться велика сума різноманітних архітектурних, історичних, культурних пам'яток, чимала сума належить до загальнодержавного рівня, деякі – до світових. Під охороною держави Київської області знаходиться приблизно 5400 історично-культурних пам'яток.

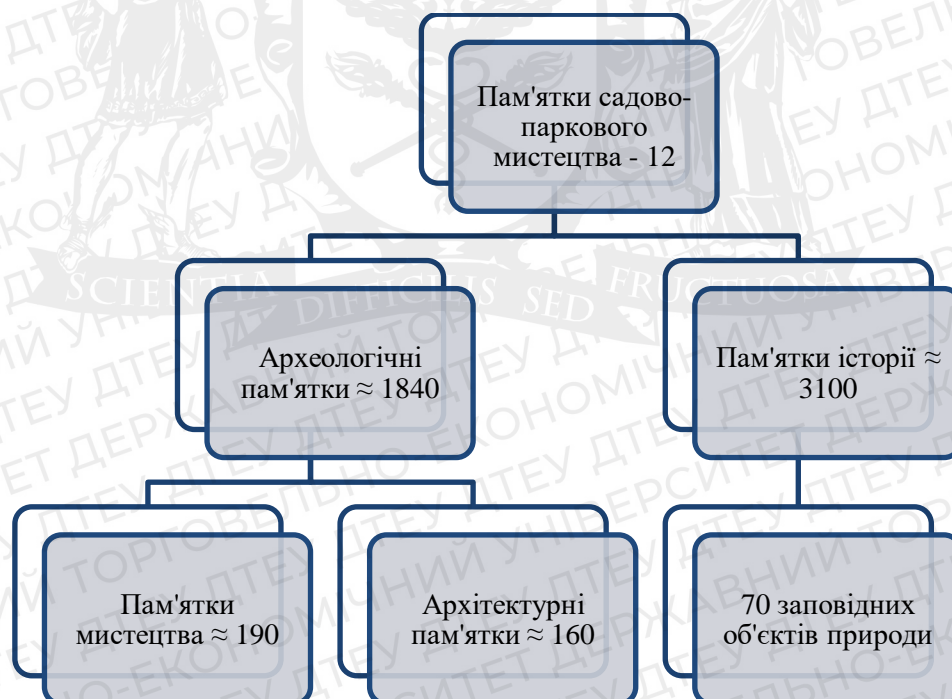

Рис. 2.11. Історико-культурна спадщина destinations Київської області

Джерело: узагальнено автором [47].

Звичайно, перерахувати всі історично-культурні об'єкти такого широкого краю, як Київська область, неможливо, але виділимо та відмітимо

найголовніші. В таблицях нижче наведемо пам'ятки деяких категорій національного значення в Київській області.

Об'єкти архітектури національного значення DESTИНАЦІЙ Київської області [47]:

Таблиця 2.12

Об'єкти архітектури національного значення DESTИНАЦІЙ Київської області

Білоцерківський район та м. Біла Церква	Паркові споруди, парк «Олександрія», Зимовий палац, Дворянське зібрання, Миколаївська церква, Спасо-Преображенський собор, торгові ряди БРУМ, склади Браницьких, ансамбль споруд пошти, Святодухівська церква.
Богуславський район та м. Богуслав	Троїцька церква, Успенська церква, Миколаївська церква.
Васильківський район та м. Васильків	Повітові присутствені місця, Миколаївська церква, Собор Антонія і Феодосія.
Володарський район	Палац Браницьких, Троїцька церква, Покровська церква, Онуфріївська церква.
Кагарлицький район та смт. Ржищів	Троїцька церква, Церква Успіння Св. Ганни
Макарівський район с. Калинівка	Поштова станція на 53 кілометрі
Миронівський район	Миколаївська церква, церква Різдва Богородиці, Михайлівська церква
Обухівський район	Покровська церква, Миколаївська церква, Дзвіниця Миколаївської церкви
Переяслав-Хмельницький район та м. Переяслав-Хмельницький	Вознесенський монастир, Вознесенський собор, Дзвіниця Вознесенського собору, Михайлівська церква, колегіум, Борисоглібська церква, земляні укріплення дитинця і міста.
Рокитнянський район	Михайлівська церква, Миколаївська церква, Троїцька церква, церква Св. Йосифа, Покровська церква
Сквирський район	Спиридонівська церква
Ставищенський район	Церква Різдва Богородиці
Таращанський район	Церква Олександра Невського
Тетіївський район	Успенська церква, Михайлівська церква, Покровська церква, Георгіївська церква
Фастівський район та м. Фастів	Покровська церква, Дзвіниця Покровської церкви, Садибний будинок, Костел Святого Миколая, Іоанно-Златоустівська церква

Джерело: узагальнено автором [47].

Перелік парків-пам'яток садово-паркового мистецтва DESTИНАЦІЙ Київської області [47]:

Таблиця 2.13

**Перелік парків-пам'яток садово-паркового мистецтва
Київської області**

Баришівський район	Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Альта» м.з.
Ворзель	«Жорнівський» м.з.
Тетіївський район	«Дубовий гай» м.з., П'ятигірський парк м.з., парк «Чагари» м.з.
Смт Згурівка	Згурівський дендропарк м.з.
М. Кагарлик	Кагарлицький парк
М. Фастів	«Молодіжний» м.з., Фастівський парк м.з.
Ставищенський район	Ставищенський парк м.з.
Бориспільський район	Сулимівський парк м.з.
Переяслав-Хмельницький район	Ташанський парк з.з.
Білоцерківський район	«Томилівський» м.з.

Джерело: узагальнено автором [47].

Насиченість музеями на території destinations Київської області [47]:

Таблиця 2.14

Насиченість музеями на території destinations Київської області

Баришівський район	Баришівський музей Т.Г. Шевченко, Баришівський історико-краєзнавчий музей
Вишгородський район	Державний музей-заповідник «Битва за Київ у 1943 році», Хутір Савки, музей слідопитів
Ірпінь	Музей Григорія Кочура, Ірпінський краєзнавчий музей
Кагарлицький район	Державний музей-меморіал «Букринський плацдарм», Кагарлицький державний історико-краєзнавчий музей, Краєзнавчий музей села Гребені, Мирівський історичний музей, Музей бойової і трудової слави села Слобода
Макарівський район	Макарівський історико-краєзнавчий музей, Червоногірський краєзнавчий музей
Обухівський район	Обухівський районний історико-краєзнавчий музей, Музей А. С. Малишка, Музей-кімната Григорія Косинки, Історико-археологічний музей «Прадавня Аратта – Україна», Київський обласний археологічний музей, Музей козаччини та бойової слави
Переяслав-Хмельницький	Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», котрий включає 25 музеїв

Джерело: узагальнено автором [47].

Як зазначалося вище, на території Київської області зберігалася велика історико-культурна спадщина, котра відіграє дуже важливе значення з пізнавально-культурної позиції для туристів. Музеї, галереї, архітектурні пам'ятки, парки, промислові організації – це все велика культурна система

ресурсів DESTИНАЦІЙ, котра функціонує для задоволення туристичних потреб як вітчизняних, так і іноземних туристів, в тому числі і потреб місцевого населення, для їх пізнання обрядів, звичаїв, традицій, історії рідного краю тощо. Київська область гостинно відкриває свої рекреаційно-туристичні ресурси для оздоровлення, відпочинку, пізнання, окультування тощо.

Для успішного розвитку DESTИНАЦІЇ Київської області, треба звернути увагу на туристичний потік, тому що він являє собою один з найголовніших критеріїв успішного туристичного розвитку. Саме з туристичного потоку починається стратегія розвитку DESTИНАЦІЙ, створюються туристичні продукти, котрі в майбутньому можуть успішно функціонувати та мати великий попит.

Туристичні потоки Київської області за 2016 – 2021 роки представлені в табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Туристичні потоки Київської області за 2016 – 2021 роки

Роки	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами	Іноземні туристи	Туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	Внутрішні туристи
2016	18341	532	14645	3164
2017	24459	299	18511	5649
2018	13143	18	11465	1660
2019	11560	5	10207	1348
2020	25008	-	22569	2439
2021	36982	11	34811	2161

Джерело: узагальнено автором [47].

Отже, згідно наведених статистичних даних, варто відзначити, що через важку політичну ситуацію на сході країни, у 2018-2019 роках туристичний потік впав, але вже з 2021 року туристична ситуація поступово налагоджується, ринок туристичних послуг Київської області зазнає змін, збільшується потік іноземних туристів, туризм знову стає однією з найпопулярніших галузей, починають функціонувати нові туристичні

проекти, відновлюються території, з'являються нові туристичні ідеї. Наразі війна в Україні негативно впливає на туристичну сферу всієї країни.

2.2. Маркетингова стратегія просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області

Київська область є інвестиційно привабливим регіоном України, про що засвідчує позитивна динаміка капітальних інвестицій, які були спрямовані на модернізацію економіки Київщини, та 3 місце серед інших областей держави за часткою капітальних інвестицій у загальнодержавних обсягах. Загальна структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності засвідчує, що за останні 5 років найбільш інвестиційно привабливими галузями були промисловість, будівництво, оптова та роздрібна торгівля, сільське господарство, транспорт та зв'язок сумарна питома вага яких становить більше 90% загальнообласного обсягу інвестицій. Структура капітальних інвестицій у Київській області за джерелами фінансування вказує на зростання ролі власних фінансових ресурсів підприємств у модернізації економіки Київщини та на збільшення впливу коштів місцевих бюджетів на інвестиційні процеси у регіоні. Географічний розподіл капітальних інвестицій в Київській області свідчить про значну територіальну диспропорцію капітальних інвестицій. Протягом останніх 3-х років Київщина впевнено тримає 3 місце за обсягом прямих іноземних інвестицій, після м. Києва та Дніпропетровської області. Основні обсяги іноземних інвестицій надходять в область з понад 60 країн світу. Головними країнами-інвесторами є Нідерланди, Кіпр, Німеччина, Польща та Велика Британія.

Методика оцінки маркетингової стратегії просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області повинна включати взаємопов'язане вивчення основних аспектів територіальної організації відпочинку та оздоровлення та передбачати комплексний аналіз цих аспектів, а в методологічному плані базуватися на системній методології.

Зокрема, позитивні можливості для вирішення проблеми рекреаційної оцінки території і вибору місця для розміщення рекреаційних комплексів надає апарат багатомірної статистики, зокрема методи факторного аналізу. Але при цьому використовуються відомості про окремі компоненти ландшафту.

Варто відзначити, що наукові дослідження щодо методики комплексної оцінки саме природних територій курортів для визначення їх статусу нам не зустрілися. Вважаємо, що оцінка природних територій курортів повинна бути географічною комплексною, враховувати багато аспектів їх функціонування, на підставі урахування ландшафтного різноманіття. Це вказує на актуальність порушеної проблеми та доцільність її вирішення шляхом застосування розробленого нами алгоритму комплексного дослідження природних територій курортів, визначення їх рекреаційного потенціалу та опрацювання критеріїв. Отримані результати досліджень буде внесено до переліку відомостей, що включатимуться до Державного кадастру природних територій курортів.

- виділення та групування факторів (ознак), за якими ведеться оцінка;
- визначення інтенсивності та рівня фактора (ознаки);
- розробку критеріїв оцінки та оціночних шкал;
- проведення бальної оцінки по кожному одиничному фактору;
- проведення комплексної бальної оцінки по всій групі чинників;
- ранжування і категоризацію одиниць території з встановленням їх пріоритету.

Отже, оцінка природних територій курортів повинна бути географічною комплексною, враховувати багато аспектів їх функціонування, на підставі урахування ландшафтного різноманіття. Це вказує на актуальність порушеної проблеми та доцільність її вирішення шляхом застосування розробленого нами алгоритму комплексного дослідження природних територій курортів, визначення їх рекреаційного потенціалу та опрацювання критеріїв. Отримані результати досліджень буде внесено до переліку відомостей, що включатимуться до Державного кадастру природних територій курортів.

Аналіз привабливості туристичних дестинацій є одним з найпріоритетніших факторів для оцінки ефективності розвитку рекреаційного потенціалу.

Туристична привабливість дестинації буває двох видів:

1. Потенційна, при наявних рекреаційно-туристичних ресурсах.
2. Реальна, котра характеризується туристичним інтересом та готові до подорожі, визначається за допомогою анкетувань у туристів.

На туристичну привабливість впливає ряд чинників дестинації, а саме:

1. Соціально-економічний чинник;
2. Туристично-рекреаційні ресурси;
3. Наявність необхідної інфраструктури.

Саме дані критерії являються першочерговими для складання туристичного інтересу та викликають бажання у туриста відправитися у подорож до конкретної дестинації. Привабливість туристичної дестинації формується з ряду мотиваційних характеристик, розглянемо їх більш детально:

1. Мотиватор № 1. Існування туристично-рекреаційних ресурсів на території дестинації, котрі викликають інтерес та бажання здійснити мандрівку саме в цю точку.

- Наявність культурно-історичних ресурсів та природних ресурсів: музейні комплекси, галереї, архітектурні пам'ятки, історичні, культурні, релігійні, фольклорні об'єкти, природні заповідники, об'єкти садового-паркового мистецтва тощо;

- Природно-рекреаційні ресурси: оздоровчі комплекси, санаторії, кліматологічні чинники, мінеральні джерела, нетрадиційні види медицини тощо;

- Івенти: різноманітні культурні, народні, музичні, фестивальні, музейні, гастрономічні події, виставки, ярмарки тощо.

2. Мотиватор № 2. Наявність необхідної інфраструктури.

- Транспортна інфраструктура. Курсування громадського транспорту на території дестинації;

- HoReCa (ГРБ) – готельне забезпечення. Готелі, мотелі, хостели певного рівня;

- HoReCa (КаБаРе) – наявна інфраструктура для харчування: ресторани, кафе, бари, заклади національної кухні, гастрономічний туризм;

3. Мотиватор № 3. Туристична доступність.

- Візова категорія. Отримання, оформлення візи, ціновий чинник, терміни очікування;

- Цінова категорія. Вартість туру, вартість споживчих послуг, проживання, туристичний трансфер;

- ТІЦ (Туристично-інформаційні центри), інформаційне забезпечення – буклети, вивіски, таблички мовою, котра доступна для туриста, персонал, котрий володіє мовою, доступною для туриста, достатнє інформаційне забезпечення в Інтернеті про дестинацію (сайти, відгуки, ЗМІ тощо)

4. Мотиватор № 4. Погодно-кліматичні умови. Погодні, кліматичні чинники на території дестинації, наявність пляжного туризму.

5. Мотиватор № 5. Цінова доступність. Співвідношення категорій ціна/якість, цінова доступність по відношенню до товарів, котрі споживаються за час візиту на території дестинації, або ж придбані в якості сувенірів.

6. Мотиватор № 6. Чинники безпеки туриста під час перебування на території дестинації.

- Екологічна ситуація. Стан екологічної ситуації на території дестинації, настільки він рекреаційно підходящий на даний момент для відпочинку, відсутність шкідливих речовин, відсутність шкідливих джерел, котрі забруднюють водойми та ґрунти, відсутність ризику появи техногенних катастроф, мале навантаження транзитного автотранспорту.

- Епідеміологічна ситуація;

- Наявний рівень злочинності;

- Забезпечення кваліфікованою медичною допомогою;

- Можливість не турбуватися за свій багаж під час перебування на території дестинації.

7. Мотиватор № 7. Загальний емоційний туристичний стан на території дестинації – комфортність, атмосфера туриста у цьому місці.

- Прихильність та доброзичливість місцевих жителів до туриста;
- Бажання комунікації, готовність допомогти туристу.

Для оцінки оцінки маркетингової стратегії просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області, в соціальних мережах було проведено анкетування серед груп населення віком від 18 до 50 років, в якому взяло участь близько 800 респондентів, котрі оцінювали фактори привабливості по шкалі від 1 до 5 балів. В анкетуванні взяли участь як місцеві жителі, жителі інших областей України, так і іноземні туристи. Для аналізу було взято за основу 5 доволі популярних туристичних регіонів Київської області, а саме:

1. Білоцерківський район, м. Біла Церква – туристичний центр Київської області
2. Сквирський район, с. Буки
3. Ірпінський регіон, с. Ворзель – санаторний центр Київської області
4. Переяслав-Хмельницький район, місто-музей Переяслав-Хмельницький
5. Кагарликський район, м. Ржищів – важливий культурно-історичний центр Київської області

Оцінка маркетингової стратегії просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області представлена в табл. 2.16.

Згідно даної оцінки привабливості туристичних дестинацій, приходимо до висновку, що загальна оцінка коливається від 3,5 до 4 балів, і загалом це не високі показники. Високі оцінки отримали природно-рекреаційні ресурси з високим рівнем атрактивності. Це – архітектурні, історичні, культурні об'єкти, музеї, а також наявність санаторіїв та курортів на території дестинацій (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

**Оцінка маркетингової стратегії просування конкурентоздатного
туристичного продукту Київської області упродовж
2019-2021 рр.**

Локація	Білоцерківський район	Сквицький район, с. Буки	Ірпінський регіон	Переяслав-Хмельницький район	Кагарликський район м. Ржищів
Курорти та санаторії	4	3	5	3	4
Мінеральні джерела	3	4	5	2	5
Пляжна зона	3	5	3	3	5
Культурно-історичні пам'ятки	5	5	4	5	4
Архітектурні пам'ятки	5	5	4	5	4
Івенти	3	3	4	4	3
Фестивалі	3	3	4	4	3
Атрактивність	5	5	5	4	5
Сезонність	4	4	4	5	4
Готелі	3	3	4	4	3
Ресторани	3	4	3	4	3
Транспорт	4	2	2	3	2
Якість доріг	3	3	3	3	2
Інформація про дестинацію	4	3	3	4	2
Екологічний стан	3	3	4	3	4
Рівень сервісу	3	3	4	3	3
Прихильність до туриста	4	4	5	4	4
Імідж	4	5	4	4	3
Емоційність туриста, загальне враження	3.5	3	4	4	3

Джерело: узагальнено автором [47].

Низькі показники характерні в основному для категорії інфраструктури – готельної, транспортної, ресторанної, якості доріг; А також – недостатнім рівнем сервісу. Проблема викликана, можливо, низьким рівнем комерціалізації, але може бути вирішена за допомогою залучення інвесторів, значних капіталовкладень, реконструкції тощо.

Також проаналізуємо конкурентів Київської області по різним туристичним напрямкам:

1. Конкурентні дестинації з кінного туризму. Конкурентні зони: Чернігівська область, Черкаська область, Полтавська області

- Кінно-спортивний клуб «СВАН» с. Геронимовка, Черкаська область;
- Кінно-спортивний клуб «PEGAS» с. Вергуни, Черкаська область;
- Поні-клуб «Кентаврик» м. Черкаси;
- Кінний клуб «Мустанг» м. Черкаси;
- Кінна база «Елеонор» с. Полуботки, Чернігівська область;
- Кінний клуб «Казка» м. Чернігів;
- Кінний двір «Седневський» м. Чернігів;
- Кінний клуб «Імпульс» с. Супрунівка, Полтавська область;
- Кінний клуб «Гармонія» м. Полтава.

2. Конкурентні дестинації з рибало-мисливського туризму. Конкурентні зони: Вінницька область, Чернігівська область, Полтавська області

- База рибальства «Надія» Вінницька область;
- Рибальський двір «Імперію» Вінницька область;
- База відпочинку «Рибачок» м. Вінниця;
- Риболовно-мисливська база «Пелікан» с. Козелець, Чернігівська область;
- Риболовно-мисливська база «Вершина де Люкс», Чернігівська область;
- Риболовна база «Сорокошичі», Чернігівська область;
- Риболовна база «Берег» Кобелякський район, Полтавська область;
- Став «Пан Карась» Кобелякський район, Полтавська область.

3. Конкурентні дестинації за рекреаційним спрямуванням: відпочинок та проживання. Конкурентні зони: Черкаська область, Вінницька область, Полтавська, Чернігівська

- База відпочинку «Едем» Полтавська область;
- Санаторій «Псел» с. Велика Багачка, Полтавська область;
- Туристична база «Тополь» с. Келеберда, Полтавська область;

- База відпочинку «Маяк», Полтавська область;
- Парк-готель «Тихий Ліс», Черкаська область;
- Еко дім «Крива Липа», с. Проховка, Черкаська область;
- Туристична база «Кльове місце», Вінницька область;
- Садиба «Гай», Житомирська область;
- Готельно-ресторанний комплекс «Голд», м. Чернігів

Отже, коротко проаналізувавши конкурентні дестинації Київської області, можна відмітити, що різноманіттям та оригінальністю вони особливо не відмічаються, пакет туристичних послуг у конкурентів практично ідентичний Київській, якість послуг на досить низькому рівні, інфраструктура слабка та нерозвинена, також слабким критерієм у конкурентів, варто відмітити – менеджмент. Туристичні концепції не на високому рівні. Із переваг – насиченість природними ресурсами, різноманіттям історичних та культурних пам'яток, та непоганим рівнем гостинності для туристів.

Умовою ефективної просторової організації й розвитку регіону є використання незадіяного рекреаційного потенціалу. Дослідження структури наявних рекреаційних ресурсів показує їхню розвинену номенклатуру, що представлена природно-кліматичним, природно-антропогенним і соціально-економічним потенціалом. Сучасні види рекреації потребують збалансованого використання незадіяних ресурсів для формування всесезонної рекреації з різними видами атракцій. Пріоритетним напрямом дослідження сучасної рекреації є обґрунтування просторового розміщення ресурсної бази. Для проведення оцінки потенціалу розміщення незадіяних рекреаційних ресурсів доцільно проводити порівняльний аналіз просторового розташування рекреаційних ресурсів та інтенсивності функціонування рекреаційної сфери регіону.

Наукове обґрунтування комплексного підходу до управління рекреаційними ресурсами на регіональному рівні, насамперед, потребує чіткого визначення ролі органів регіональної влади в розвитку рекреаційної діяльності.

На нашу думку, регіональне управління рекреацією та туризмом слід розглядати як: діяльність органів публічної влади зі створення умов для раціонального і ефективного використання рекреаційного потенціалу регіону; організаційно-правове забезпечення і практичну реалізацію стратегії / програми розвитку рекреаційної діяльності в туристичних субрегіонах; регулювання суб'єкт-об'єктних і суб'єкт-суб'єктних відносин, що виникають у процесі використання рекреаційних ресурсів на регіональному рівні, з метою забезпечення взаємоузгодження внутрішніх і зовнішніх інтересів різних стейкхолдерів рекреаційної діяльності, а також їх узгодження з інтересами місцевого населення туристичних субрегіонів (рекреаційних зон) та можливостями регіону.

Для ефективного функціонування системи регіонального управління рекреацією та туризмом домінуюче значення має коректне врахування принципів субсидіарності та відповідності суб'єкта управління його об'єктові, які найбільшою мірою відображають регіональну специфіку. Тобто мова має йти, насамперед, про дослідження внутрішньої специфіки, особливостей, функцій і потенційних можливостей рекреаційних ресурсів регіону (як об'єкта регіонального управління), властивих регіону тенденцій рекреаційної діяльності з метою альтернативного вибору оптимального шляху розвитку кожної рекреаційної зони (туристичного субрегіону) з урахуванням загальнорегіональних інтересів. Такий підхід вимагає виявлення факторів формування регіональної ситуації розвитку рекреації та розроблення комплексу моделей, які відображають: рекреаційну діяльність як динамічну складно-організовану ієрархічну систему; умови функціонування її складників; середовище функціонування рекреаційної діяльності як об'єкта управління.

Під регіональною ситуацією розвитку рекреації ми розглядаємо сукупність станів усіх видів рекреаційних ресурсів у межах певної території у визначений період часу з метою виявлення типу проблемності в рекреаційній діяльності на території та тенденцій її розвитку. У цьому випадку з погляду

регіонального управління ми можемо говорити про визначення рекреаційних зон як територій регіону, на яких формується унікальна рекреаційна ситуація і, відповідно, впроваджується особлива програма розвитку та діють специфічні механізми державної підтримки. Але слід зазначити, що за таким підходом рекреаційна зона, як територіальна (просторова) одиниця регіону, не є об'єктом безпосереднього впливу з боку органів державного управління. Об'єктом державного управління є процеси, які виникають усередині рекреаційних зон.

Для прийняття ефективних управлінських рішень із раціонального використання рекреаційних ресурсів регіону необхідно володіти актуальною, повноцінною й комплексною інформацією щодо їхнього сучасного стану. Найадекватнішим відображенням ситуації щодо використання рекреаційного потенціалу та розвитку рекреаційної діяльності є картографічна модель як основа створення банку даних і бази знань щодо структури, динаміки, організації рекреації на території регіону, її просторово-часової ієрархії. Тобто фундаментально науковою основою комплексного підходу до регіонального управління розвитком рекреації та туризму має стати база знань щодо сукупності особливостей, переваг, різноманіть, які можна використати для інвестування в рекреаційну галузь регіону.

Інформаційний складник комплексного підходу до управління рекреаційними ресурсами на регіональному рівні повинен забезпечити необхідний і достатній перелік даних для складання повної картини стану і динаміки розвитку. Сьогодні обсяг необхідної інформації, що характеризує кількісний та якісний стан елементів рекреаційного середовища регіону, сягає до сотні показників – їх збирають, обробляють і нагромаджують різні суб'єкти управління та рекреаційної діяльності. Внаслідок цього нагромаджується величезна кількість інформації, яка скрутно координується між собою, є фрагментарною, не дає повного уявлення про рекреаційний потенціал регіону взагалі. Тобто необхідним є створення такої інформаційно-інфраструктурної складової моделі рекреаційного потенціалу регіону, яка забезпечила б

розподілення видів та обсягів одержання інформації, юридичну правомірність, повноту, достовірність, актуальність тощо.

Отже, дослідження головних умов і особливостей організації ефективної рекреаційної діяльності в регіоні дало змогу визначити потенційні типи сучасної рекреації в Київській області та обґрунтувати, що сучасні види рекреації потребують збалансованого використання незадіяних ресурсів для формування всесезонної рекреації з різними видами атракцій. Зокрема, регіональне управління рекреацією та туризмом у Київській області слід розглядати як діяльність органів публічної влади зі створення умов для раціонального і ефективного використання рекреаційного потенціалу регіону; наголошено, що домінуюче значення має коректне врахування принципів субсидіарності та відповідності суб'єкта управління його об'єктові, які найбільшою мірою відображають регіональну специфіку. Інформаційний складник комплексного підходу до управління рекреаційними ресурсами на регіональному рівні повинен забезпечити необхідний і достатній перелік даних для складання повної картини стану і динаміки розвитку.

Основними стратегічними цілями Київської області є раціональне використання рекреаційного та туристичного потенціалів регіону, розвиток регіональної інформаційної інфраструктури рекреаційних і туристичних послуг. Серед пріоритетних завдань – розширення номенклатури туристичнорекреаційних послуг; формування конкурентоспроможних кластерів у рекреаційній і туристичній сферах; каталогізація маршрутів і туристичних атракцій; заохочення сільського населення до розвитку приватної ініціативи щодо розвитку форм сільського та аграрного туризму; розроблення регіональних проєктів залучення інвестицій у сферу курортів і туризму відповідно до регіональної інвестиційної стратегії; популяризація туристичного продукту через ярмаркову, виставкову та фестивальну діяльність.

Інфраструктура туристичної дестинації – це один з найголовніших та ключових факторів, котрий впливає на рішення туриста на користь приїзда на

територію Київської області, а також – на подальші візити. Категорія № 1 – транспортна інфраструктура (табл. 2.17).

Таблиця 2.17

Транспортне сполучення DESTИНАЦІЙ Київської області

Дороги	Сучасний стан – незадовільний. Більшість доріг у селах DESTИНАЦІЙ знаходяться в регресивному стані.
Стоянки туристичного транспорту	Присутні. Регулярний транспорт курсує кожні 15 хвилин. Світлофори на перехрестях присутні лише у великих містах.
Авто на прокат	Є. «SIXT Бориспіль», м. Бориспіль
Велосипедна інфраструктура	Досить розвинена. В м. Ірпінь функціонує громадський проект «Велосипедний Ірпінь». Велосипедні доріжки є в парках «Центральний», «Дубки», «Покровський», «Правика». В Київській області діють такі велосипедні маршрути: Маршрут 1 – Київ – Біличі – р. Ірпінь – Романівка – Горенка – Пуца – Виноградар (52 км) Маршрут 2 – Виноградар – Пуца – Гута Межигірська – Мощун – Горенка – Виноградар (60 км) Маршрут 3 – Катюжанка – Гута Катюжанская – Рудня Диммерская – Володимирівка – «Дніпровсько – Тетерівський заповідник» – Любидва – «Дніпровсько-Тетерівський заповідник» - Авдєєва Нива – Любимівка – Федорівка – Кам’янка – Димер – Рикун – Литвинівка – Тарасовщина – Гаврилівка – Раківка – Мощун – Київ (120 км)
Логістичні комплекси	Присутні, загалом дев’ять. Локація – Бориспільський, Броварський, Васильківський райони
Дорожня навігація	Розвинена слабо
Туристичні маршрути	Лише на стадії впровадження
Електронні карти	Відсутні

Джерело: узагальнено автором [47].

Транспортне сполучення DESTИНАЦІЙ Київської області:

1. Доволі розвинений залізничний транспорт. Експлуатаційна довжина залізниці – 1100 км.
2. Лінії, котрі проходять через територію Київської області: Москва-Київ-Львів, Київ-Дніпро-Донецьк.
3. Електрифіковані приміські ділянки залізниці: Київ-Фастів-Козятин, Київ-Фастів-Миронівка, Київ-Тетерів, Київ-Ніжин.
4. Найважливіші автомобільні дороги: Санкт-Петербург-Київ-Одеса, Київ-Харків, Київ-Дніпро.

5. Судноплавство по Дніпру, Десні, Прип'яті.
6. У Києві – аеропорти Бориспіль і Жуляни.
7. Військові аеродроми у Білій Церкві та Ірпені.
8. Газопроводи: Уренгой–Помари–Ужгород, Шебелинка–Полтава–Київ [47].

Фастів являється великим транспортним вузлом, Біла Церква – один із найбільших транспортних вузлів Київської області, через який проходять ряд національних автострад європейського значення, важливі залізничні шляхи. У місті функціонує військовий аеродром (рис. 2.12).

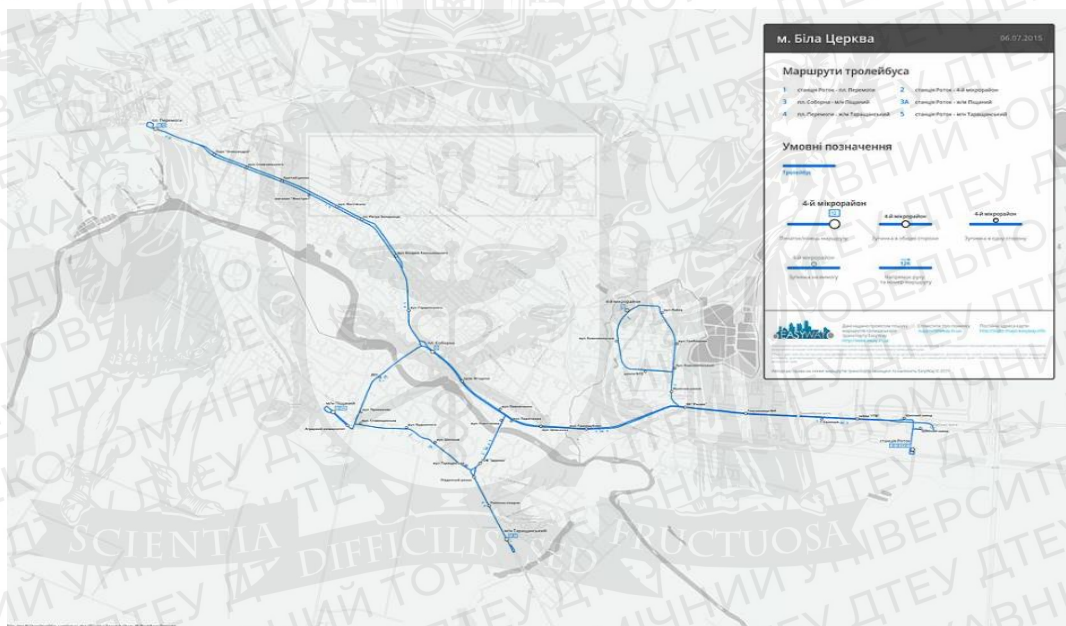

Рис. 2.12. Тролейбусні маршрути у м. Біла Церква

Джерело: узагальнено автором [47].

У с. Чирське Переяслав-Хмельницького району функціонує Переяслав-Хмельницький річковий порт, підприємство річкового транспорту.

В цілому, в Київській області досить непогано функціонують міжнародні та державні транспортні шляхи. Проте, головною проблемою транспортної інфраструктури destinations Київської області залишається дорожнє покриття та погана якість доріг. Крім цього, необхідно виділити слабе функціонування вказівників та ознакувань на дорогах destinations, котре є лише в великих містах, та відсутнє або в поганому стані – в селах. Необхідно в обов'язковому порядку вирішити проблему з дорожніми знаками,

адже це дуже важливий складовий елемент транспортної інфраструктури, та важливий критерій для зручного та приємного перебування туристів на території дестинацій.

Категорія № 2 – інфраструктура харчування дестинацій Київської області. На території дестинацій функціонують близько 600 підприємств ресторанного господарства (табл. 2.18).

Таблиця 2.18

Підприємства ресторанного господарства в Київській області

Продовольчі товари	Мережі супермаркетів «Сільпо», «Фуршет», «АТБ», «Novus», «Малина-маркет», «Еко-маркет», «МегаМаркет»
Зклади туристичного та місцевого харчування. Перераховані найвідвідуваніші ресторани та кафе серед туристичного населення у 2021 році	Ресторан «Belvedere», ресторан «Yoko», гастробар «Імбир», ресторан «Сулико», Рибацький хутір – Білоцерківський район Ресторан «Kidev», ресторан «Стефанія», ресторан «MamaNia» м. Фастів Ресторан «Toscana Grill», амбар «Стейк Хаус», кафе «Монокль», кафе «Wood-food» м. Буча Ресторан «Шкипер», ресторан «La Crevet», ресторан «Queen country club», магазин-кафе «Roses» - Ірпінський район Парк-кафе «Marianna», ресторан «Царьград» - Бориспільський район Ресторан «Old Tallin», парк-кафе «Crazy BBQ» м. Славутич Кафе «Desyatka Cafe» м. Чорнобиль Ресторан «Любокрай», кафе-бар «ДухSS» - Переяслав-Хмельницький район
Гастрономічні фестивалі – фестиваль «Вуличної їжі»	Організуються на Різдвяні свята та дні міста
Фестивалі національної кухні	Організуються на Масницю та дні міста

Джерело: узагальнено автором [47].

На території дестинацій Київської області достатньо непогано розвинена харчова інфраструктура, котра насичить потреби туристів у харчуванні, багато закладів харчування пропонують відвідувачам кухні різних народів світу, в той час, як індустрія національної та регіональної кухні представлена поки що слабо. На території дестинацій функціонують десятки ринків, сотні магазинів продуктів харчування. Асортимент харчових товарів досить високий. Цінова політика задовільна.

Категорія № 3 – інфраструктура проживання. На території дестинацій Київської області на даний момент функціонують сотні готелів, декілька десятків мотелів та баз відпочинку, декілька хостелів, котрі представлені різноманітним рівнем обслуговування та якості. Також здаються квартири. Найбільша концентрація зосереджена в м. Біла Церква, де досить непогано розвинена готельна інфраструктура. Позиція Київської області за кількістю розміщення у колективних засобах розміщення – сьома, за статистичними даними 2021 року [47].

Таблиця 2.19

Інфраструктура проживання в Київській області

КЗР	Місця у КЗР	Кількість осіб	Іноземців	Туристи, обслуговані суб'єктами туристичної діяльності
176 одиниць, 11, 3%	15, 6 тис.	293, 8 тис.	29, 3 тис.	25, 0 тис.

Джерело: узагальнено автором [47].

Функціонує інфраструктура проживання в Київській області (табл. 2.20).

Таблиця 2.20

Функціонує інфраструктура проживання в Київській області

Готелі, мотелі	Готель «City Park Hotel», «Київ», «Chalet», «Соборний», готель «Центральний», готель Обрій», Гостинний двір», «Трактир», «Клар», «Рось», готель «Візит», «Рось», «Диліжанс», «Місце під сонцем» - Білоцерківський район, готель «Victoria Park Hotel», «Зелена Буча» - м. Буча, готель «Едем», «4 сезони», «Золотий Лев» - м. Бориспіль
Хостели	М. Біла Церква, м. Бориспіль. В цілому на території дестинацій їх досить мало.

Продовження табл. 2.20

Оздоровчі санаторії	Концентрація в Ірпінському районі та с. Ворзель
Дитячі табори	Присутні, проте розвинені слабо. У місті Переяслав-Хмельницький функціонує англійський табір. Дитячий табір «Зона розвитку Кавун», дитячий табір «Лісовий», «Енергія», «Мрія» - с. Ворзель Дитячий табір «Славутич», «Парада» - м. Переяслав-Хмельницький. Дитячий табір «Jamm», «Каштан» - м. Козин
Кемпінги	Відсутні

Джерело: узагальнено автором [47].

В цілому інфраструктура проживання розвинена недостатньо сильно, лише в туристичних містах, але навіть в них багато туристів скаржаться на якість та обслуговування, що є досить регресивним фактором.

В майбутньому при впровадженні туристичних продуктів, в моменти пікової сезонності, буде, звичайно, потреба в комфортному проживанні для туристів, з високим рівнем обслуговування та співвідношенні ціна/якість, тому дану галузь потрібно розвивати з залученням також місцевих жителів, котрі можуть розміщувати туристів у власних оселях. Також необхідно впровадити хостели – ідеальні варіанти розміщення для індивідуальних мандрівників.

Категорія № 4 – відпочинок.

Таблиця 2.21

Інфраструктура сфери відпочинку в Київській області

СПА-готелі	Присутні, проте мало.
Аквапарки, басейни, сауни	Є, але недостатньо.
Футбольні поля, стадіони, майданчики	Є, проте розвинені слабо
Дитячі кімнати	Є, але лише в великих торговельних центрах
Кінотеатри, театри	Лише в великих ТЦ
Пляжний відпочинок	Є місця для купання, проте умови та якість погана
Клуби	Є
Лавочки	Є, проте недостатньо, та не в дуже гарному стані

Джерело: узагальнено автором [47].

На території дестинацій зона відпочинку як для дорослих так і для дітей розвинена слабо. Ця категорія є важливою, оскільки туристу крім природних та архітектурних ресурсів дестинації захочеться також виділити час і для дозвілля. Особливо це треба враховувати для туристів, котрі приїжджають не на один день, та з дітьми. СПА-готелів та сама індустрія краси розвинена лише в санаторних містах, до котрих потрібно долати десятки км. Місця для дитячого відпочинку недостатньо, дитячі кімнати функціонують лише в великих ТЦ, та навіть не у всіх.

Категорія № 5 – гігієна.

Таблиця 2.22

Інфраструктура сфери гігієни в Київській області

БЮ-туалети	Відсутні
Громадські туалети	Мало, та в поганому стані
Смітники	Є, проте в поганому стані
Бювети	Є, якість води задовільна

Джерело: узагальнено автором [47].

Категорія № 6 – Кваліфікована медична допомога (табл. 2.23).

Таблиця 2.23

Інфраструктура сфери кваліфікованої медичної допомоги в Київській області

Аптеки	Достатня кількість
Медична допомога	Присутня, проте на недостатньо високому рівні

Джерело: узагальнено автором [47].

Категорія № 7 – люди з обмеженими можливостями. Інфраструктура для людей з обмеженими можливостями, на жаль, відсутня та даний фактор на даний час є досить проблемним на території дестинацій, та загалом для всієї країни.

Категорія № 8 – інформаційне забезпечення. Інтернет-ресурсів мало, недостатність інформації про дестинації, немає комплексного підходу, відсутні власні сайти. Інформація, котра є в Інтернеті не задовольняє потреб потенційного туриста, оскільки це загальна інформація, а не туристична. Відсутність ТІЦ, путівників, буклетів. Туроператори, котрі функціонують на території дестинацій [47]: туроператор «Ювен», м. Бровари, Турагент «AA Taurus Travel», Турагент «Brother's Travel», Турагент «ACTION travel», Турагент «MIRUM», Турфірма «Сто доріг», м. Біла Церква, Туроператор «МАKiNTOUR», Туроператор «Роксолана – Тур».

На основі проведеного дослідження впливу факторів на формування умов розвитку рекреаційного потенціалу в Київській області проведемо SWOT-аналіз дестинацій (табл. 2.24).

Таблиця 2.24

SWOT-аналіз туристичного потенціалу Київської області

<p>Сильні сторони</p> <p>Насиченість природними, архітектурними, культурними ресурсами. Вигідне ГП. Близькість до столиці. Непогано розвинена інфраструктура. Сприятливі кліматичні умови.</p>	<p>Слабкі сторони</p> <p>Корупція. Небезпечні об'єкти. Поганий екологічний стан. Утилізація сміття. Відсутність іміджу. відсутність реклами. Недостатній рівень сервісу. Низький рівень комерціалізації. Дороги. Недостатній рівень інформаційного забезпечення.</p>
<p>Можливості</p> <p>Заохочування українців до внутрішнього туризму. Заохочування місцевих жителів та інвесторів. Покращення політичної ситуації Об'єднання з ЄС. Створення заохочувальних івентів.</p>	<p>Загрози</p> <p>Регрес політичної ситуації на сході країни; Економічна нестабільність. Нестабільність грошової валюти. Погіршення екологічного стану. Постійні від'їзди місцевого населення для роботи закордон чи в столицю. Міжнародні конфлікти.</p>

Джерело: узагальнено автором [47].

Варто відзначити, що 2019-2021 рр. відзначилися економічною нестабільністю, стихійними бідами, політичними і соціальними хвилюваннями, подіями на сході України туристичні подорожі показали свою вразливість перед впливом шоківих ситуацій в короткостроковій перспективі. Матеріально-технічні фактори характеризують стан і можливості матеріально-технічної бази туризму. Її розвиток, а також створення нових форм обслуговування туристів веде до інтенсифікації туристичних переміщень. Серед основних причин відставання туристичної галузі Київської області від світових стандартів виділяють: низький професійний рівень підготовки персоналу, дилетантські методи управління і обслуговування, низька якість сервісу; економічна і політична нестабільність у країні; нерозвинені системи зв'язку і комунікацій; екологічні проблеми. Нестабільний розвиток туризму в Київській області спричинений наступними факторами: недостатність методичної та організаційної підтримки туристичної галузі, невеликі обсяги інвестицій у розвиток матеріальної бази, технологічна відсталість галузі,

невідповідність законодавчо-правової бази сучасним вимогам спричинила відсутність відповідних взаємопов'язаних та несуперечливих інструкцій та нормативних документів. Туризм Київської області має багато проблем, які необхідно розв'язати за допомогою вдосконалення системи і механізмів регулювання, а саме: внесення до чинного законодавства змін та доповнень.

З метою поліпшення ситуації у сфері розвитку маркетингової стратегії просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області постійно вживається комплекс заходів, спрямованих на освоєння нових перспективних ринків, створення умов для розширення міжнародного співробітництва на регіональному рівні (залучення до участі в міжнародних заходах, організація офіційних візитів, стимулювання виставкової діяльності, поширення комерційних пропозицій).

Отже, для ефективної реалізації маркетингової стратегії просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області потрібно усунути неузгодженість та нереалістичність цілей окремих програм, забезпечити першочергові пріоритети програмам підтримки реального сектору економіки, а не програмам у яких основними заходами – є заходи консультативно-інформаційного спрямування, забезпечити фінансування пріоритетних напрямків розвитку території; усунути організаційні та технічні проблеми у реалізації програм.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

Досліджено сучасний стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності Київської області. Варто відзначити, що Київська область – це область на півночі України, розташована в басейні середньої течії Дніпра, більшою частиною на Правобережжі. Київська область має досить потужний природний рекреаційний потенціал для розвитку рекреаційної діяльності і туризму. Рекреаційні ресурси зосереджені практично на всіх категоріях земель за основним цільовим призначенням.

Обґрунтовано особливості державної підтримки розвитку регіонального туризму в Україні. Варто відзначити, що абсолютна більшість жителів різних регіонів називають основною метою своїх подорожей – відпустки, дозвілля та відпочинок. Найбільша частка таких відповідей серед усіх регіонів у Києві, що пов'язано з порівняно кращим матеріальним станом респондентів-київчан. Загалом не тільки в Києві, а в обласних центрах дещо частіше називали метою подорожей Україною в цілому відпустки, дозвілля та відпочинок. Це так само можна пояснити кращим матеріальним станом жителів великих міст, обласних центрів, порівняно з невеликими містами або селами.

Проведено кластерний підхід до стимулювання розвитку туристичної галузі регіону. Варто відзначити, що через важку політичну ситуацію на сході країни, у 2018-2019 роках туристичний потік впав, але вже з 2021 року туристична ситуація поступово налагоджується, ринок туристичних послуг Київської області зазнає змін, збільшується потік іноземних туристів, туризм знову стає однією з найпопулярніших галузей, починають функціонувати нові туристичні проекти, відновлюються території, з'являються нові туристичні ідеї. Наразі війна в Україні негативно впливає на туристичну сферу всієї країни. На території Київської області знаходиться велика сума різноманітних

архітектурних, історичних, культурних пам'яток, чимала сума належить до загальнодержавного рівня, деякі – до світових.

Розроблено маркетингову стратегію просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області. Для ефективного функціонування системи регіонального управління рекреацією та туризмом домінуюче значення має коректне врахування принципів субсидіарності та відповідності суб'єкта управління його об'єктові, які найбільшою мірою відображають регіональну специфіку. Тобто мова має йти, насамперед, про дослідження внутрішньої специфіки, особливостей, функцій і потенційних можливостей рекреаційних ресурсів регіону (як об'єкта регіонального управління), властивих регіону тенденцій рекреаційної діяльності з метою альтернативного вибору оптимального шляху розвитку кожної рекреаційної зони (туристичного субрегіону) з урахуванням загальнорегіональних інтересів. Основними стратегічними цілями Київської області є раціональне використання рекреаційного та туристичного потенціалів регіону, розвиток регіональної інформаційної інфраструктури рекреаційних і туристичних послуг. Серед пріоритетних завдань – розширення номенклатури туристично-рекреаційних послуг; формування конкурентоспроможних кластерів у рекреаційній і туристичній сферах; каталогізація маршрутів і туристичних атракцій; заохочення сільського населення до розвитку приватної ініціативи щодо розвитку форм сільського та аграрного туризму; розроблення регіональних проєктів залучення інвестицій у сферу курортів і туризму відповідно до регіональної інвестиційної стратегії; популяризація туристичного продукту через ярмаркову, виставкову та фестивальну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про туризм: Закон України. Документ 324/95-ВР, чинний, поточна редакція – Редакція від 16.10.2020, підстава - 124-ІХ. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 31, ст.24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 15.01.2023).
2. Варналій З. С. Регіональна політика України: інституційно-правове забезпечення: зб. офіц. док.; Національний ін-т стратегічних досліджень. К.: НІСД, 2014. 520 с.
3. Воловик Л. М. Особливості розвитку рекреаційно-туристичного комплексу Столичного регіону (на прикладі Київської області). *Географія та туризм: Наук. зб. Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка*. Київ, 2013. Вип. 26. С. 164-172.
4. Горин Г. В. Рекреаційно-туристичний потенціал Західного регіону України у контексті транскордонного співробітництва. *Соц.-ек.проблеми сучас. періоду України*, 2014, Вип. 2(106). С. 171-178.
5. Гуменюк В. В. Державне регулювання курортно-рекреаційної сфери : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 372 с.
6. Гуторов О. І. Оцінка земельних ресурсів та ефективності інвестицій. К., 2018. 369 с.
7. Давидова О. Особливості застосування інновацій у розвиток туристичної галузі України. *Економіка*. 2015. № 7 (172). С. 65-69.
8. Дащук Ю.Є. Рекреаційний потенціал регіону як об'єкт наукових досліджень. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. 2012. Вип. 126. С. 140-147.
9. Єрко І. В., Мельник Н. В., Качаровський Р. Є., Дем'янчук О. Г. Туристично-рекреаційний потенціал музеїв закладів професійно-технічної освіти Волинської області. *Multidisciplinárni mezinárodní vědecký magazín*

«Věda a perspektivy» je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury Praha, Česká republika: E24142. № 7(14) 2022. С. 259-272.

10. Ковтуник І. І. Природно-географічні рекреаційні ресурси та курортні території поділля. *Агросвіт*. 2020. № 11. С. 122–126.

11. Копилов С. А. Хмельниччина туристична: історико-культурні, природно-географічні та економічні аспекти розвитку: колективна монографія [кол. авторів; за ред.: С. А. Копилов (гол. ред.), С.Е. Баженова (наук. ред.)]. Кам'янець-Подільський: Кам.-Под. нац. ун. ім. Івана Огієнка, 2015. 192 с.

12. Любцева О. О. Туристичні ресурси України. К.: «Альтерпрес», 2007. 369 с.

13. Мезенцев К. В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2015. 253 с.

14. Мелешко К. К. Аналіз рекреаційних ресурсів Харківського регіону. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 112–117.

15. Миронов Ю. Б. Сутність та чинники розвитку рекреаційного потенціалу в регіоні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.11. С. 117–122.

16. Морозова О. С., Морозов О. В., Волочнюк Є. Г. Розвиток рекреаційно-туристичної діяльності в умовах змін клімату в південному регіоні України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Випуск 28, частина 2. С. 42-48.

17. Немець К. А. Дослідження просторової взаємодії суспільно-географічних об'єктів. *Часопис соціально-економічної географії*: Міжрегіон. зб. наук. праць. Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. Вип. 6(1). С. 20-31.

18. Немець К. А. Моделювання траєкторії розвитку регіональних соціогеосистем України. *Часопис соціально-економічної географії*: Міжрегіон. зб. наук. праць. Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2019. Вип. 7 (2). С. 66–80.

19. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу: навчально-методичний посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
20. Новаковська І. О. Управління міським землекористуванням: монографія. К.: Аграр. наука, 2016. 304 с.
21. Новаковська І. О., Скрипник Л. Р., Древаль Н. Г. Стан та проблеми рекреаційних територій в умовах сучасних трансформаційних процесів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 3. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-06-01> (дата звернення: 15.01.2023)
22. Оливко О. Оцінка якості комплексного туристичного продукту. *Вісник КНТЕУ*. 2015. № 2. С. 58-63.
23. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія; за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.
24. Полтавець А. М. Рекреаційний потенціал Київської області. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2015. № 4. С. 72-81.
25. Потишняк О. М., Дудник О. В., Краля В. Г. Рекреаційні ресурси та природно-рекреаційний потенціал як необхідна умова розвитку рекреації. *Домашня сторінка*. 2017. № 182. С. 140-147.
26. Роїк О. Р., Лущик М. В. Стратегічні напрями розвитку рекреаційного потенціалу у Львівській області з урахуванням сучасного стану. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Випуск 17. С. 158-164.
27. Смадич І. П. Формування структури рекреаційного середовища в існуючій системі розселення Прикарпаття. *Проблеми розвитку міського середовища*. 2018. № 1. С. 129–135.
28. Солов'янчик А. В. Стратегічний аналіз розвитку ринку туристичних послуг в Україні. *Стратегія економічного розвитку України : зб. наук. пр.. М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана; редкол.: В. А. Верба (голов. ред.) [та ін.]*. Київ : КНЕУ, 2016. Вип. 38. С. 127–138.

29. Сонько С. П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми. К.: Ніка Центр, 2013. 287 с.
30. Сорока К. О. Основи теорії систем і системного аналізу: навчальне видання. Харків: Тимченко. 2015. 288 с.
31. Сучасні тенденції розвитку та вдосконалення туристської діяльності в Україні в контексті концептуальних положень Глобального етичного кодексу туризму: матеріали XII аспірантських читань. К. : КУТЕП, 2013. 310 с.
32. Тарасюк Г. М. Розвиток вітчизняного туризму в контексті світових туристичних тенденцій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 7. Частина 3. С. 127-131.
33. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: Київський національний торгово-економічний університет, 2016. 537. с.
34. Топчієв О. Г. Планування територій у контексті сталого розвитку регіонів. Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: Зб. наук. пр. Херсон: ПП Вишемирський, 2015. С. 118-123.
35. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методика. Одеса, 2015. 632 с.
36. Третяк А. М. Підтипи рекреаційного землекористування за характером використання природних рекреаційних ресурсів. *Збалансоване природокористування*. 2014. № 4. С. 96-100.
37. Чир Н. В. Рекреаційна географія : навч-метод. посіб. Мукачево: вид-во Дишкант С. Я., 2019. 156 с.
38. Чорний В. С. Статистичний аналіз демографічної ситуації та міграційних процесів регіону. *Український журнал прикладної економіки*. 2017. Т. 2. Вип. 1. С. 130-136.
39. Шабардіна Ю. В. Раціональність використання потенціалу природно-рекреаційних ресурсів та їх вплив на економіку регіону. *Вісник*

Чернігівського державного технологічного університету: зб. Чернігів: ЧДТУ, 2010. № 44. С.210-216. (Серія «Економічні науки»).

40. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. 744 с.

41. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. 444 с.

42. Ukrainian Fashion Week FW'22/23: оголосили дату і формат проведення. URL: <https://insider.ua/ua/ukrainian-fashion-week-fw22-23-ogolosili-datu-i-format-provedennya/> (дата звернення: 15.01.2023)

43. With Ukraine at war, officials hope to bring tourism back to areas away from fighting. URL: <https://www.npr.org/2023/10/01/1125495184/ukraine-russia-war-economy-tourism> (дата звернення: 15.01.2023)

44. UNWTO World Tourism Organization. Turismo e Cultura. Available online: <https://www.unwto.org/tourism-and-culture> (дата звернення 15.01.2023)

45. Офіційний сайт Інформаційного агентства УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/tag/virtualniy-turizm> (дата звернення 15.01.2023)

46. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: www.unwto.org (дата звернення: 15.01.2023).

47. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.org> (дата звернення: 15.01.2023)

48. Офіційний сайт Головного управління статистики м. Києва. URL: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=2405&lang=1> (дата звернення: 15.01.2023)

49. Офіційний сайт Київської обласної державної адміністрації. URL: <http://koda.gov.ua> (дата звернення: 15.01.2023)

50. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/statistic> (дата звернення: 15.01.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Санаторно-оздоровчі комплекси кліматичного курорту Ворзель

[50]

Назва	Послуги
Санаторій «Перемога»	Фізіотерапевтичні, фітотерапії, електролікування, тренажерний зал, басейн з підігрівом води, кабінети для ніжних ванн, фітотерапія жовчогінними трав'яними зборами, терренкур – лікувальна ходьба, дієтичне харчування, мінеральні води «Миргородська» та «Збручанська» тощо.
Санаторій «Україна»	Бальнеотерапія, лікувальні ванни (кисневі, морські, вуглекислі, киснево-перлинні, хвойні, скипидарні, ароматизовані), лікувальні душі (струминний, циркулярний, висхідний, дощовий, голчастий, крапковий, лазерний), інгаляції, фізіотерапія, ранкова гімнастика, терренкур, ближній туризм, шейпінг, хореографія, тренажерний зал, спортивні ігри тощо.
Санаторій «Зірка»	Повітря з високим рівнем іонізації, насичене фітонцидами. Кліматотерапія, фізіотерапія, психотерапія, лікувальний масаж та фізкультура, водне лікування тощо.
Санаторій «Ворзель» НАН України	Першочергово – послуги для осіб, котрі мешкають в радіаційно-забруднених місцях. Для лікування використовується вискоєфективний ентеросорбент «Ентеросгель». Лазерне опромінювання крові, електролікування, світлолікування, лікувальні ванни: азотні, кисневі, скипидарні, йодобромні, морські, перлинні; Лікувальні душі: душ-масаж, шарко, дощовий, циркулярний, висхідний; Застосовується електроаерозольна терапія, інгаляції за різними лікарськими препаратами, травами, медом, мінеральних вод; Водне лікування, мануальне, магнітотерапія, теплолікування, гірудотерапія, різні види масажу тощо.
Санаторний комплекс «Кичеєво»	Багато різноманітних відділень, лікувальні комплекси, ізолятори, лікувальна фізкультура, вітамінотерапія, різні види масажу, ванни з сіллю та хвоєю тощо.
Дитячий санаторій «Орлятко»	Для дітей від 6 до 18 років. Оздоровлення – на 25 днів. Застосовується мінеральні води, дієтичне харчування, лікувальна фізкультура, масаж, вітамінотерапія, лікування з лікарськими травами, ароматерапія, фітогігієна, фітотерапія тощо.
База відпочинку «Енергія»	Сучасний оздоровчий заклад, мінеральні води, дієтичне харчування, вітамінотерапія, свіже повітря (база знаходиться серед соснового гаю); Крім цього – екскурсії, ігри, конкурси для дітей, спортивні майданчики, більярд, теніс тощо.
Лікарня відновлювального лікування військово-медичного управління СБ України	Водолікарня, гідропатичні душі, лікувальна фізкультура, лікувальний масаж, лікувально-діагностичні кабінети, є відділення нетрадиційних методів лікування, гірудотерапія, глинотерапія, магнітотерапія, голкорексфлексотерапія, різноманітні види масажу, психоемоційне розвантаження, косметолог, басейн, сауна – працюють весь рік
Оздоровчо-спортивний центр «SPA»	Масаж, гідропатичні душі, свіже повітря тощо. Комплекс знаходиться в дубовому гаю. Доступний цілий рік.

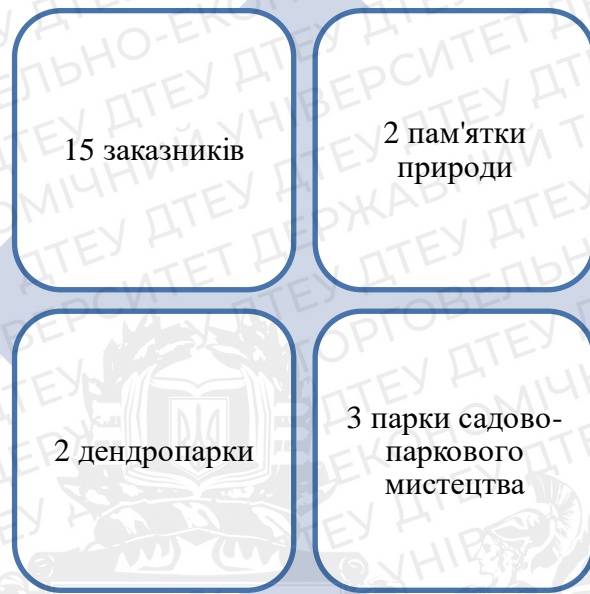

Рис. Б.1. Природно-заповідний фонд Київської області [50]

Рис. Б.2. Природно-заповідні об'єкти місцевого значення Київської області [50]

АНОТАЦІЯ

Шутенко А. В. Публічне управління розвитком регіону. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випускній кваліфікаційній роботі на основі дослідження сучасного стану розвитку туристично-рекреаційної діяльності Київської області. Обґрунтовано особливості державної підтримки розвитку регіонального туризму в Україні. Проведено кластерний підхід до стимулювання розвитку туристичної галузі регіону. Розроблено маркетингову стратегію просування конкурентоздатного туристичного продукту Київської області.

Ключові слова: публічне управління, розвиток регіону, туризм, туристична галузь регіону, місто Київ.

SUMMARY

Shutenko A. Public management of the development of the region. Final qualifying work for obtaining Bachelor of specialty 281 «Public Management and Administration», educational program «Public Management and Administration». State University of Trade and Economics, 2023.

In the final qualification work based on the study of the current state of development of tourism and recreation activities in the Kyiv region. The peculiarities of state support for the development of regional tourism in Ukraine are substantiated. A cluster approach to stimulating the development of the tourism industry in the region was carried out. A marketing strategy for the promotion of a competitive tourist product of the Kyiv region has been developed.

Key words: public administration, development of the region, tourism, tourist industry of the region, city of Kyiv.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускну кваліфікаційну роботу
Шутенко Анастасії Володимирівни
 на тему: «Публічне управління розвитком регіону»,
 виконану на здобуття ОС «Бакалавр»
 за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
 у Державному торговельно-економічному університеті

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна робота має актуальний характер, вирізняється своєчасністю, оскільки присвячена питанням сталого розвитку туристичного регіону.

У процесі аналізу авторка застосувала теоретичні методи дослідження, методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції, порівняння, графічні методи, що дали змогу отримати синтезоване уявлення про об'єкт і, водночас, наочно показати його складові.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засід та розробка практичних заходів удосконалення механізму управління розвитком туристичного регіону. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку посилань на використані інформаційні джерела та додатків.

Перший розділ висвітлює питання розвитку туристичної галузі та забезпечення органами влади на місцевому рівні надання туристичних послуг, їх подальшого розвитку й удосконалення.

У другому розділі визначено механізм управління розвитком регіонального туризму, а також розроблено шляхи удосконалення регіонального управління сферою туризму, що дає змогу визначити напрями подальшого розвитку цієї галузі в Київській області.

Результати проведеного дослідження можуть бути використані органами публічної влади в аспекті розвитку туристичної сфери як Київської області, так і інших областей України.

Випускна кваліфікаційна робота відповідає встановленим вимогам, виконана у повному обсязі та допускається до захисту, а її авторка – Шутенко Анастасія Володимирівна – заслуговує на присвоєння ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент

доктор наук з державного управління, доцент,
 професор кафедри державного управління
 у сфері цивільного захисту
 Інституту державного управління
 та наукових досліджень
 з цивільного захисту

Олександр ТВЕРДОХЛІБ

Підпис

ЗА СВІДЧУЮ

Завідувачу кафедри
публічного управління та
адміністрування
Глобінській Н.І.

Заєва

Я, Шутенко Анастасія Володимирівна,
повідомляю, що за результатами проведення
самостійної перевірки з використанням
програшно-технічних засобів у магістерській
кваліфікаційній роботі на тему:
"Публічне управління розвитком регіону"
не міститься елементів академічного плагиату.
У випадку використання преших заходжень
з друкованих та електронних джерел, вказані
відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому
та електронному варіантах. Електронна версія
мєї роботи ідентична з друкованою.

1 лютого 2023 року

Згода

Я, Шутенко Анастасія Володимирівна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Публічне управління розвитком регіону” несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 01 » лютого 2023 року

Підпис

(Шутенко А.В.)

Прізвище, ініціали